

Miljøgodkendelse

af husdyrbruget

Lystbjerggård,

Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede

**- efter § 12, stk. 2 i Lovbekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse
m.v. af husdyrbrug**

Godkendelsesdato: 22. december 2016

Ole Lind
Sandvadvej 36
8766 Nørre Snede

Afgørelse af ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget, Lystbjerggård, Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede

Ansøgning

Ikast-Brande Kommune har den 29. juni 2016 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede, matrikel nr. 3b m.fl., Nortvig By, Nr. Snede omhandlende følgende:

- Udvidelse af dyrehold fra 599,06 til 923,96 DE¹ i kvæg, svarende til en ændring **fra** en årlig produktion på:
 - 324 malkekøer, tung race, sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
 - 6 malkekøer, tung race, dybstrøelse (hele arealet)
 - 54 årsopdræt, tung race, (0 – 4 mdr), dybstrøelse (hele arealet)
 - 69 årsopdræt, tung race, (4 - 9 mdr), sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
 - 110 årsopdræt, tung race, (9 - 17 mdr), sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
 - 110 årsopdræt, tung race, (17 – 25 mdr), sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
 - 2 heste (500-700 kg)

Til en årlig produktion på:

- 440 malkekøer, tung race, EKM²: 14.000 kg, sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
- 48 malkekøer, tung race, EKM: 14.000 kg, sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time
- 12 malkekøer, tung race, EKM: 14.000 kg, dybstrøelse (hele arealet)
- 88 årsopdræt, tung race, (0 – 6 mdr), dybstrøelse (hele arealet)
- 44 årsopdræt, tung race, (4 - 6 mdr), dybstrøelse (hele arealet)
- 22 årsopdræt, tung race, (6 - 7 mdr), dybstrøelse (hele arealet)
- 44 årsopdræt, tung race, (23 - 25 mdr), dybstrøelse (hele arealet)
- 250 tyrekalve, tung race, (40 - 65 kg) dybstrøelse (hele arealet)
- 2 heste (500-700 kg)

¹ DE = dyreenhed. 1 DE svarer ca. til 100 kg kvælstof fra gødningsopbevaringslageret.

² EKM = Energikorrigeret mælk (kg)

- Ændring i anlæg:
 - tilbygning til eksisterende kostald mod nord på ca. 500 m² med udendørs foderbord
 - udvidelse af plads til kalvehytter med ca. 150 m²
 - udvidelse af plansiloer med ca. 1.300 m²

Ikast-Brande Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og kommunens registreringer, se efterfølgende *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede*.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune godkender hermed den ansøgte ændring og udvidelse af dyreholdet som beskrevet ovenfor. Ikast-Brande Kommune godkender ligeledes etableringen af de ansøgte anlæg.

Der meddeles miljøgodkendelse omfattende bedriftens ansøgte produktionsanlæg samt besætning.

Miljøgodkendelsen med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for husdyrbrugets drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med miljøgodkendelsen af 29. juli 2008 og tillæg nr. 1 af 2. marts 2010 til miljøgodkendelsen.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens ansøgte produktionsanlæg samt besætning, meddeles der ved denne skrivelse:

- miljøgodkendelse til udbringning af husdyrgødningen fra produktionen på de arealer – og i det omfang – som fremgår af bilagene.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af ansøgningen – herunder af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Modellernes beregningsgrundlag og normtal er dem, som lå til grund for ansøgningssystemet den 18. oktober 2016 – datoen for den sidste version af ansøgningen i IT-ansøgningssystemet. Derudover er afgørelsen truffet på baggrund af kommunens registreringer og vurderinger. Se i den forbindelse *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede* med tilhørende bilag.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12, stk. 2 i *Husdyrgodkendelsesloven*³, samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*⁴.

De endelige Vand- og Natura 2000-planer, der er vedtaget på baggrund af *Miljømålsloven*⁵ for planperioden frem til 2015, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Ikast-Brande Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke

³ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (med senere ændringer).

⁴ Bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016 af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (med senere ændringer).

fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende *Husdyrgødningsbekendtgørelse*⁶ og øvrige til enhver tid gældende generelle regler overholdes – samt, at nedenstående supplerende vilkår overholdes:

1. Generelle vilkår

- 1.1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
- 1.2. Eventuelle ændringer i ejerforhold – og/eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift – skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
- 1.3. Husdyrbruget skal have procedurer for korrigerende handlinger ved eventuel overskridelse af generelle miljøregler, og af miljøgodkendelsens vilkår. Disse procedurer kan helt eller delvist være formuleret i en drifts-logbog – jævnfør vilkår 1.4.– og/eller i en beredskabsplan – jævnfør vilkår 1.5.
- 1.4. De vilkår for miljøgodkendelsen, som vedrører husdyrbrugets drift, skal være kendt af den eller de personer, der udfører den pågældende del af husdyrbrugets drift. En drifts-logbog – svarende til den der fremgår af bilag 1 – skal føres som dokumentation for, at de pågældende vilkår er indarbejdet i de daglige rutiner.
- 1.5. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften (bilag 2). Beredskabsplanen skal være udarbejdet senest 1. marts 2017, og indeholde en målfast afløbsplan.
- 1.6. Husdyrbruget skal på Ikast-Brande Kommunes forlangende fremvise dokumentation for størrelsen af den årlige husdyrproduktion, i form af f.eks. gødningsregnskaber, slagteriafregninger og/eller besætningslister.

2. Vilkår med hensyn til begrænsning af ammoniak- og lugtpåvirkning:

- 2.1. I tilbygningen til den eksisterende kostald skal der i gangarealet etableres faste, drænedede gulve med skraber.
- 2.2. Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte i tilbygningen til den eksisterende kostald. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte i tilbygningen til den eksisterende kostald.
- 2.3. Gulvet i tilbygningen til den eksisterende kostald skal være udført med ajleafløb.

⁶ Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

- 2.4. Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling i tilbygningen til den eksisterende kostald må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i tilbygningen til den eksisterende kostald.
- 2.5. Der skal hver dag foretages skrabninger hver anden time i tilbygningen til den eksisterende kostald.
- 2.6. Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time i de eksisterende kostalde.
- 2.7. Skraberne skal være forsynede med timere.
- 2.8. Skraberne skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- 2.9. Enhver form for driftsstop af skraber skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
- 2.10. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 2.11. Husdyrbrugets interne færdselsarealer skal dagligt renholdes for eventuelt foder- og gødningsspild.
- 2.12. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

3. Vilkår med hensyn til energi- og vandforbrug:

- 3.1. Husdyrbrugets årlige energi- og vandforbrug skal registreres, og registreringerne for perioden siden Ikast-Brande Kommunes seneste regelmæssige tilsynsbesøg skal fremvises på kommunens forlangende.

4. Vilkår med hensyn til skadedyr:

- 4.1. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

5. Vilkår med hensyn til begrænsning af støj:

- 5.1. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der

indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ⁷
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7⁰⁰ – 18⁰⁰ alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18⁰⁰ – 22⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

for natperioden, kl. 22⁰⁰ – 7⁰⁰ alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

6. Vilkår med hensyn til udbringningsarealer:

- 6.1. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de udbringningsarealer, som fremgår af kortbilag C (omdøbes marker vil eventuelle vilkår tilknyttet driften af arealerne stadig være knyttet til netop disse arealer, uanset marknummer).
- 6.2. Udbringningsarealerne må maksimalt tilføres husdyrgødning eller anden organisk gødning i en mængde svarende til et gennemsnitligt kvælstof- og fosforindhold på 85.083 kg N og 12.619 kg P, svarende til ca. 851 DE fra kvæg og ca. 1 DE fra heste.

7. Øvrige vilkår:

- 7.1. Jord, foder, gødning og lignende, som tabes på offentlig vej i forbindelse med husdyrbrugets drift, skal samles op senest ved arbejdets afslutning eller ved den enkelte arbejdsdags afslutning, når arbejdet strækker sig over flere dage.
- 7.2. Al vask af maskiner, redskaber og lignende, hvorfra der kan forekomme gødnings- og foderrester skal ske på et sted, hvor vaskevandet bortledes til gyllebeholder, eller på et areal med plantedække som græs eller lignende, hvor der ikke kan ske overfladeafstrømning til vandindvindingsanlæg, vandløb m.m.

⁷ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

8. Vilkår med hensyn til husdyrbrugets eventuelle ophør:

- 8.1. Ved eventuelt ophør af produktionen skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Egenkontrol m.v.

Ansøger oplyser, at husdyrbruget følger Arlagårdens⁸ forskrifter. Der føres den lovpligtige logbog over gyllebeholdernes flydelag, og gyllebeholderne er omfattet af den lovpligtige beholderkontrol. Der udarbejdes mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab efter gældende regler.

Drifts-logbog

En drifts-logbog – svarende til den der fremgår af bilag 1 – medvirker til at sikre, at de pågældende vilkår er indarbejdet i den daglige drift. Ligeledes kan en drifts-logbog medvirke til at begrænse forurening og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld, hvis den er kendt af eventuelle medarbejdere. Drifts-logbogen føres som en almindelig logbog, der samtidig er dokumentation for, hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår for miljøgodkendelsen efterleves.

Driftsforstyrrelser og uheld

Driftsforstyrrelser og/eller uheld kan primært ske i forbindelse med håndtering af flydende husdyrgødning, sprøjtemidler, olie m.m., samt ved brud på emballage eller beholdere, som anvendes til opbevaring af disse stoffer. Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder eventuelt spild på udendørs arealer, der kan medføre forøget forurening eller indebære fare herfor, skal straks meddeles – ved større uheld, kontakt alarmcentralen (tlf.: 112), ved mindre uheld kontakt Ikast-Brande Kommune, Teknisk Område (tlf.: 99 60 40 00). Udenfor normal arbejdstid kontaktes Teknisk Områdes Servicevagt (tlf.: 97 18 08 09). Ansøger oplyser, at:

- steder, hvor der håndteres sprøjtegifte m.m., er sikret således, at der ikke kan forekomme afledning til omgivelserne
- påfyldning og rengøring af marksprøjten sker på en befæstet plads med afløb til gyllebeholder
- al påfyldning af gyllevogn sker ved sugning fra gyllevogn og foregår under opsyn
- større uheld – som eksempelvis brud på gyllebeholdere eller lignende – søges imødegået ved overholdelse af gældende regler for kontrol af beholdere.

Grønt regnskab

Såfremt der årligt udarbejdes et grønt regnskab for husdyrbruget, kan regnskabet danne baggrund for ændringer i husdyrbruget, der kan være med til at begrænse forbruget af energi, næringsstoffer, pesticider, vand m.m., samt til at minimere affaldsproduktionen.

Energibesparelse

Det kan anbefales, at husdyrbrugets ressourceforbrug med mellemrum vurderes af en energikonsulent, der kan synliggøre mulige besparelser på energiforbruget.

⁸ Arlagården er Arla Foods' kvalitetsprogram – programmet kan ses via: <http://www.arla.com/da/om-arla/vores-ansvar/kvalitet-pa-garden/>

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT⁹

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødning er i stadig udvikling.

Husdyrbruget på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede, er ikke omfattet af IE-direktivet¹⁰.

I vedlagte *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede*, er der redegjort for husdyrbrugets management (godt landmandskab) og teknikker m.v. inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. Der er endvidere redegjort for, hvorvidt husdyrbruget lever op til de relevante BAT-konklusioner og/eller BAT-standardvilkår, som foreskrevet i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

Miljøgodkendelsens gyldighed

Den godkendte ændring og udvidelse af kvægbruget skal være udnyttet inden to år regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder jævnfør § 33 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år. Det vil eksempelvis sige, at hvis dyreholdet ikke er oppe på fuld produktion inden fem år regnet fra den dato, hvor miljøgodkendelsen er meddelt, bortfalder den del af produktionstilladelsen, som ikke er udnyttet.

Miljøgodkendelsen har en retsbeskyttelsesperiode på otte år, hvorefter den skal revurderes. Herefter revurderes miljøgodkendelsen som minimum hvert 10. år.

Miljøgodkendelsens vilkår skal overholdes fra den dato, hvor miljøgodkendelsen påbegyndes udnyttet medmindre andet fremgår af de enkelte vilkår.

Kommunens samlede miljøvurdering og begrundelse for afgørelsen

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne

⁹ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jævnfør EU's IE-direktiv.

¹⁰ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) erstatter IPPC-direktivet – IE-direktivet samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - nabobeboelser
 - Natura 2000-områder¹¹ og natur i øvrigt
 - overfladevand
 - grundvand
 - landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Ikast-Brande Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* overholdes. Se endvidere vedlagte *Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede* med tilhørende bilag.

Offentliggørelse

Ansøgningen blev offentliggjort på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer, den 11. juli 2016. Offentliggørelsen gav ikke anledning til, at borgere i lokalområdet indsendte bemærkninger til ansøgningen.

Et udkast til afgørelsen blev den 7. november 2016 sendt i høring hos ansøger, konsulent og de der har anmodet om det med seks ugers kommentarfrist. Naboer og sagsparter blev ved brev af 7. november 2016 orienteret om udkastet, ligesom de blev orienteret om, hvor de kunne rekvirere udkastet, og at de havde seks uger til at indsende eventuelle kommentarer. Ansøgers konsulent har indsendt en kommentar i forhold til formuleringen af vilkår 6.2. Vilkåret er blevet formuleret mere præcist i afgørelsen.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 22. december 2016, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside www.ikast-brande.dk/politik/hoeringer samme dag.

¹¹ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest torsdag den 19. januar 2017.

Natur- og Miljøklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

En eventuel klage behandles af Natur- og Miljøklagenævnet. Klager skal indsende sin klage via Klageportalen, som findes på www.borger.dk og www.virk.dk. Klager skal i den forbindelse logge på – typisk ved brug af NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Ikast-Brande Kommune og anses for indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Yderligere oplysninger om klagereglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, hvorfra der også er link til Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Eventuel fritagelse for brug af Klageportalen forudsætter, at klager indsender en begrundet anmodning herom til Ikast-Brande Kommune. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Ved indsendelse af en klage skal klager indbetale et gebyr på 500 kr. (2012-niveau – beløbet indeksreguleres den 1. januar hvert år). Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrgodkendelsesloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Med venlig hilsen

Jesper Hahn-Pedersen
chef for Bygge- og Miljøafdelingen

/

Anne Jul Kristensen
Miljømedarbejder

Bilag:

Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nr. Snede, inkl. bilag

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående med seks ugers frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Ole Lind, Sandvadvej 36, 8766 Nr. Snede, e-mail: lystbjerggaard@mail.tele.dk

Konsulent: Kjartan Einarson, LMO, e-mail: kje@lmo.dk

Orientering om at udkast foreligger, og at der er seks ugers frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Bortforpagtere af udbringningsarealer, samt ejere af aftalearealer, der indgår i miljøgodkendelsen

Ernst Vejby Kristensen	Enighedsvej 5	8765 Klovborg
Peter Søby	Krondalvej 13	8766 Nørre Snede
Niels Arne Nørgaard	Krondalvej 19	8766 Nørre Snede
Peder Nielsen	Logslundvej 12	7160 Tørring
Ida Søby	Lupinmarken 35	8765 Klovborg
Morten Søby	Lupinmarken 35	8765 Klovborg
Thorkild Johansen	Malundvej 10	8765 Klovborg
Annelise Olga Schaarup	Malundvej 16	8765 Klovborg
Bent Johannes Schaarup	Malundvej 16	8765 Klovborg
Bent Schwarze Gregersen	Malundvej 18	8765 Klovborg
Rasmus Laursen	Malundvej 22	8765 Klovborg
Niels Henrik Pihlman	Malundvej 7	8765 Klovborg
Jette Pihlman	Malundvej 7	8765 Klovborg
Klaas Jakob Heringa	Mindstrupvej 11	7300 Jelling
Hans Peter Jensen	Nørremarksvej 4	7160 Tørring
Lars Bo Jensen	Sandvadvej 13	8765 Klovborg
Anker Ansgar Pedersen	Sandvadvej 26	8765 Klovborg
Sonja Nielsen	Sandvadvej 27	8765 Klovborg
Henrik Schaarup	Sandvadvej 28	8765 Klovborg
Jan Thomsen	Sandvadvej 32	8766 Nørre Snede
Finn Tukjær Schmidt	Sønderdalvej 8	8765 Klovborg
TDC A/S	Teglhølmegade 1	2450 København SV
Ellen Susanne Loumann Lissau	Vejlevej 74	8766 Nørre Snede
Allan Loumann Lissau	Vejlevej 74	8766 Nørre Snede
NEDERGAARD INVEST ApS	Vesterskovsvej 7	4171 Glumsø

Ejere og brugere af nabobeboelser

Gerda Lindstrøm Pedersen	Sandvadvej 26	8765 Klovborg
Anker Ansgar Pedersen	Sandvadvej 26	8765 Klovborg
Stinne Norup Schaarup	Sandvadvej 28	8765 Klovborg
Ulla Norup Schaarup	Sandvadvej 28	8765 Klovborg
Henrik Schaarup	Sandvadvej 28	8765 Klovborg
Michelle Honoré Thomsen	Sandvadvej 32	8766 Nørre Snede

Jan Thomsen	Sandvadvej 32	8766 Nørre Snede
Jane Heesch Varde	Sandvadvej 34	8766 Nørre Snede
Carsten Varde	Sandvadvej 34	8766 Nørre Snede
Kirsten Thomassen Rosiak	Sandvadvej 38	8766 Nørre Snede
Ib Rosiak	Sandvadvej 38	8766 Nørre Snede

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund,

- Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, Langlandvej 8, 8940 Randers SV – e-mail: senord@sst.dk

Hedensted Kommune, Niels Espes Vej 8, 8722 Hedensted, e-mail: mail@hedensted.dk

Konsulent: Kjartan Einarson, LMO, e-mail: kje@lmo.dk

Baggrund for
afgørelsen om miljøgodkendelse af
husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	17
1.1. Ikke-teknisk resumé	17
1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning	17
1.3. Lovgivningsmæssig baggrund.....	18
2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget	18
2.1. Anlæggets beliggenhed	18
2.2. Anlæggets indretning	20
2.3. Besætningssammensætning og staldtype.....	21
2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg.....	22
2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager.....	23
2.5.1. Ammoniak og natur.....	24
2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.....	26
2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget	28
2.7.1. Vandforbrug	28
2.7.2. Afledning af vand	28
2.7.2.1. Sanitært spildevand.....	28
2.7.2.2. Spildevand fra rengøring	28
2.7.2.3. Tagvand.....	28
2.7.2.4. Befæstede arealer	29
2.7.3. Energiforbrug	29
2.7.4. Foderstoffer	29
2.7.5. Kemikalier m.v.	29
2.7.6. Affald	30
2.7.7. Skadedyr	30
2.7.8. Støv	31
2.7.9. Støj.....	31
2.7.10. Lys.....	32
2.7.11. Transporter til og fra anlægget	32
3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget	33
3.1. BAT i forhold til management	34
3.2. BAT i forhold til foder	35
3.3. BAT i forhold til staldindretning.....	35
3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug	36
3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning	37
4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer	39
4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed	39
4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode	40
4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.	41
4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer	41

4.5. Grundvand.....	41
4.6. Overfladevand.....	42
4.6.1. Kvælstofudvaskning	43
4.6.2. Fosforoverskud	46
4.6.3. Gældende målsætninger	47
4.7. Natur	49
4.7.1. Beskyttede naturtyper	49
4.7.2. Natura 2000-områder.....	50
4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	51
5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning	51
5.1. BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning.....	52
6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier	53
6.1. Landskabelige værdier.....	53
6.2. Kulturhistoriske værdier	55
7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften	56
8. Bilagsfortegnelse	57

1. Indledning

1.1. Ikke-teknisk resumé

Ansøger Ole Lind, Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede søger om at udvide sin kvægbesætning fra 330 malkekøer med opdræt til 500 malkekøer med opdræt, svarende til en ændring i dyreenheder (DE) fra 599,06 DE til 923,96 DE.

Der søges om etablering af en tilbygning til eksisterende kostald mod nord på ca. 500 m² med udendørs foderbord, udvidelse af plads til kalvehytter med ca. 150 m² og udvidelse af plansiloer med ca. 1.300 m² på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede.

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til blandt andet *Husdyrgodkendelsesloven* vurdere om den ansøgte udvidelse og fremtidige drift kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet. Det er vurderet, at udvidelsen kan gennemføres, hvorfor denne miljøgodkendelse meddeles. Godkendelsen beskriver kommunens grundlag og vurderinger samt de vilkår, som kommunen har stillet til udvidelsen og den fremtidige drift.

Bygninger med besætning samt anlæg til opbevaring af foder og husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- ammoniakfordampning, lugt, lys, støj og støv fra stalde og opbevaringsanlæg
- opbevaring og bortskaffelse af blandt andet affald og kemikalier
- forbrug af vand, energi og hjælpestoffer
- anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)
- landskab.

Arealer til udbringning af husdyrgødning er vurderet i forhold til blandt andet:

- grundvand
- overfladevand
- naturområder.

Miljøgodkendelsen af husdyrbruget Lystbjerggård, Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede, regulerer driften i otte år, hvorefter godkendelsen skal revurderes på baggrund af de erfaringer, der har været med driften, og den udvikling, der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

1.2. Ansøger, ejerforhold og konsulentoplysning

Anlægget:

Adresse: Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede
Ejendomsnummer: 7560001414
Matrikelnummer: 3b m.fl. Nortvig By, Nr. Snede
CVR-nummer: 16676632
P-nummer: 1009556474
CHR-nummer: 24680

Ansøger/ejer/driftsherre:

Navn: Ole Lind
Adresse: Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede
Telefonnummer: 4018 1353
E-mail: lystbjerggaard@mail.tele.dk

Konsulent:

Navn: Kjartan Einarson
Adresse: LMO, Trigevej 20, 8382 Hinnerup
Telefonnummer: 8728 2265
Mobilnummer: 2047 9620
E-mail: kje@lmo.dk

1.3. Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til mere end 250 DE, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning vurderes i henhold til § 12 i *Husdyrgodkendelsesloven*. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrgodkendelsesloven*, hvori EU's VVM-direktiv¹² og IE-direktiv¹³ er indarbejdet.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2. Vurdering af miljøpåvirkning fra anlægget

2.1. Anlæggets beliggenhed

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede.

Det samlede produktionsanlæg ligger ca. 2,5 km sydvest for byzonen til Klovvborg og ca. 7,5 km østnordøst fra nærmeste sommerhusområde. Anlægget ligger ca. 1,2 km nordnordøst for Sandvad, der er nærmeste samlede bebyggelse. Nærmeste nabobeboelse (Sandvadvej 34) ligger ca. 250 meter sydsydvest for nærmeste staldhjørne. Der er ikke landbrugspligt på nærmeste nabobeboelse.

Faktaboks

Jævnfør § 20 i *Husdyrgodkendelsesloven* skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

¹² Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

¹³ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse¹⁴ i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Derudover gælder en række generelle afstandskrav - se tabel 1:

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jævnfør §§ 6 og 8 i *Husdyrgodkendelsesloven* – samt aktuelle afstande fra husdyrproduktionsanlægget

	Generelle afstandskrav (m)	Aktuel afstand (m)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	2*
Almene vandforsyningsanlæg	50	>50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 (100 ¹⁵)	385
Offentlig vej og privat fællesvej	15	285
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom	15	5*
Naboskel	30	185
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 2.500
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Ca. 6.500
Nabobeboelse, Sandvadvej 34	50	250

* Afstanden er målt fra eksisterende stald. Afstandskravene gælder for nyetableringer.

Ikast-Brande Kommune konstaterer:

- at det samlede produktionsanlæg vil ligge mere end 300 meter fra:
 - en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren

¹⁴ Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

¹⁵ Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må i henhold til § 8, stk. 2 i *Husdyrgodkendelsesloven* ikke etableres inden for en afstand af 100 meter til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende

- at de generelle afstandskrav, som nævnt i tabel 1 er overholdt.

Ikast-Brande Kommune vurderer:

- at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at overholdelsen af de generelle afstandskrav – i kombination med overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – vil sikre de pågældende vandforsyningsanlæg, vandløb m.m. samt boligområder m.v. tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening fra husdyrbrugets anlæg. Se desuden kommunens vurdering i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og 2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget.

2.2. Anlæggets indretning

Ansøgers oplysninger

Der ønskes en tilbygning mod øst til den eksisterende, nordlige kostald på ca. 7 m x 66 m, i alt ca. 500 m². Tilbygningen får udendørs foderbord. Tilbygningen får en mindre taghældning end den eksisterende kostald. Gulvet bliver betongulv med afløb til gylletank og dybstrøelse af hensyn til dyrevelfærd. Tilbygningen skal kunne rumme 48 årskøer på fast gulv med dræn og skraber og 6 køer på dybstrøelse.

Der skal også laves en ny plansilo på 16 m x 80 m, i alt ca. 1.300 m² øst for de eksisterende siloer. Den nye silo vil få afløb for overfladevand til den sydligste gylletank – ligesom de eksisterende siloer. Den er markeret med nr. 10 på Kortbilag A.

Endelig udvides pladsen til kalvehytter med ca. 150 m². Den nye såvel som den eksisterende kalveplads har afløb til fortanken.

En oversigt af anlæg m.m. fremgår af tabel 2 og 3.

Tabel 2. Oversigt over bygninger

Bygning navn. jf. kortbilag A	Anvendelse	Størrelse i m²	Gulvprofil/indretning	Antal båse/stipladser eller dyr
1	Stuehus	180		
2	Halmlade/	640	Beton	

	maskinhus			
3	Værksted og foderlade	340	Beton	
4	Kvie- og hestestald	920	Sengebåse og spaltegulv	44 småkalve, 66 kvier og 2 heste
5	Mælkerum	-	Beton	-
6	Udendørs kalvehytter inklusiv udvidelse	600	Beton	88 småkalve og 250 tyrekalve
7	Kostald (syd)	2.210	Sengebåse og spaltegulv	238 sengebåse
8	Kostald (nord)	2.700	Sengebåse og spaltegulv	210 sengebåse
9	Udvidelse af kostald (nord)	500	Fast gulv, 2 % hældning og skraber / dybstrøelse, udendørs foderbord	48 sengebåse på fast gulv og 6 malkekøer på dybstrøelse

Tabel 3. Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	Størrelse	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontr ol ¹⁶	Overdækning
Sandvadvej 36					
Gyllebeholder A	1988	1050 m ³	-	11. maj 2010	Flydelag
Gyllebeholder B	1994	1540 m ³	-	14. oktober 2015	Flydelag
Gyllebeholder C	2005	4000 m ³	-	14. oktober 2015	Flydelag
Gyllebeholder D	2013	3980 m ³	-	-	
Fortank		6 m ³	Gyllebeholder A	-	Fast låg
Gyllekanaler		2000 m ³		-	
Vaskeplads			Gyllebeholder A		
Ensilageplads		3.980 m ²	Gyllebeholder A		
Areal med kalvehytter		600 m ²	Fortank		

2.3. Besætnings sammensætning og staldtype

Ansøgers oplysninger

Besætnings sammensætningen, fordelt på staldtype, samt husdyrbrugets årlige produktion ved den nuværende og den ansøgte drift, fremgår af tabel 4.

¹⁶ Jævnfør Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning eller ensilagesaft, på mere end 100 m³, kontrolleres mindst hver 10 år af en autoriseret kontrollør. Beholdere beliggende inden for 100 meter fra åbne vandløb eller søer over 100 m² skal kontrolleres mindst hvert 5. år.

Tabel 4. Besætningssammensætning, stalddtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift

Husdyrtype, mdr./ vægtklasse	Stald- og gulvtype*	Nudrift		Ansøgt	
		Antal	DE	Antal	DE
Heste 500-700 kg	Dybstrøelse	2	0,87	2	0,87
Tyrekalve (40 – 65 kg), tung race	Dybstrøelse	0	0	250	4,08
Kviekalve (0 - 6 mdr.), tung race	Dybstrøelse	54	13,68	132	37,13
Kvier (6 mdr. – kælving), tung race	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	289	128,35	66	33,20
Malkekøer, tung race, EKM: 14.000 kg	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	324	447,87	440	746,84
Malkekøer, tung race, EKM: 14.000 kg	Dybstrøelse	6	8,29	12	20,37
Malkekøer, tung race, EKM: 14.000 kg	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	0	0	48	81,47
I alt		-	599,06	-	923,96

* jævnfør ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk

Kommunen vurderer

For et husdyrbrug kan der være en vis variation i den årlige produktion og i fordelingen af de enkelte dyretyper hen over året. Miljøpåvirkningen er forskellig fra dyretype til dyretype og fra stalddtype til stalddtype, hvorfor miljøvurderingen afhænger af dyresammensætning og fordeling på stalddtype. Ikast-Brande Kommunes vurdering er foretaget ud fra en besætning med en årlig produktion, som angivet i tabel 4, på **maksimalt 923,96 DE** med den aktuelle beregningsmetode.

Det forudsættes, at den årlige produktion:

- ikke overstiger 923,96 DE¹⁷
- sker jævnt fordelt over året
- ved eventuelle variationer i produktionen ikke giver anledning til større udledninger og gødningsproduktion end ansøgt.

2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg

Ansøgers oplysninger

Den projekterede husdyrproduktion med de pågældende stalddtyper giver ifølge beregningen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk anledning til en samlet årlig husdyrgødningsproduktion med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 92.283 kg N og 13.698 kg P.

Ejendommen afsætter årligt kvæggylle med et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 7.200 kg N og 1.079 kg P, svarende til 72,1 DE. Således har den tilbageværende husdyrgødningsproduktion til

¹⁷ Antallet af dyreenheder er beregnet i henhold til *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*.

egne og forpagtede arealer, et indhold af kvælstof (N) og fosfor (P) på i alt ca.: 85.083 kg N og 12.619 kg P, svarende til 852 DE. Heraf afsætter de to heste ca. 0,43 DE ved græsning.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 3, og husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene er opgjort i tabel 5:

Tabel 5. Tilførsel til opbevaringsanlæg

Tilførsel	m ³ /år	Opbevaringskapacitet, mdr.
Gylle inkl. regnvand fra pladser	15.265	Ca. 9,5
Dybstrøelse	748	
Regnvand fra pladser	700	Regnet med i gylle

Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning er beregnet til henholdsvis 15.265 m³ gylle (inkl. drikkevandsspild etc.) og 748 m³ dybstrøelse årligt. Hertil kommer regnvand fra pladser.

I alt tilledes der således gyllebeholderne, ca. 15.965 m³ årligt. Der er i ansøgt drift i alt 10.580 m³ gyllebeholder og ca. 2.000 m³ gyllekanaler til rådighed på ejendommen. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning er på den baggrund beregnet til ca. 9,5 måneder.

Der produceres årligt i alt 748 m³ dybstrøelse på ejendommen. Dybstrøelse fra kalvebokse komposteres på ensilageplads eller udbringes direkte. Der er således rigeligt med opbevaringskapacitet.

Kommunen vurderer

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den opgivne 9 måneders opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler
- at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

2.5. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget opfylder det generelle reduktionskrav på 30 % med hensyn til ammoniakemission (fordampning) i forhold til det pågældende referencestaldsystem - jævnfør bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Det generelle ammoniak-reduktionskrav opfyldes blandt andet ved:

- skraber hver 2. time i tilbygningen

- lavemissionsstaldgulv
- skraber hver 4. time i de eksisterende kostalde
- ajledræn.

Af tabel 6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 6. Ammoniakemission fra stald og gødningsopbevaringslager, omregnet til kg kvælstof (N) pr. år, ansøgt drift

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	ca. 4.506 kg N/år
Ansøgt drift	ca. 5.470 kg N/år
Mer-emission, som følge af udvidelsen	ca. 964 kg N/år

2.5.1. Ammoniak og natur

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil – afhængigt af flere forhold – på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven* er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrgodkendelseslovens* § 7 og § 27, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Visse naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer samt heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*¹⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

¹⁸ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 28. september 2016 af lov om naturbeskyttelse.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturkategorier. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, som hovedregel højst være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den højst tilladelige **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens kommunen i forhold til kategori 3-natur efter nærmere kriterier skal foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimal **mer**deposition. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Nærmeste kategori 1-natur er Habitatområde nr. 65 - Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnet Krat, som ligger ca. 1,9 km vest for anlægget. Der er beregnet ammoniakdeposition til Natura 2000-området i et punkt 1,9 km vest for anlægget. Beregninger viser, at totaldepositionen efter projektets gennemførelse vil være 0,1 kg N pr. ha pr. år, hvorfor der ikke vil være nogen målbar effekt af udvidelsen på de naturtyper, som udgør habitatområdets udpegningsgrundlag.

Nærmeste kategori 2-natur er en mose, der ligger over 4,5 km nord øst for anlægget. Totaldepositionen i dette punkt er beregnet til 0,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor der ikke vil være nogen påvirkning af området.

Nærmeste kategori 3-natur er en hede, der ligger ca. 140 meter nordvest for anlægget. Merdepositionen er beregnet til 0,5 kg N pr. ha pr. år.

Hedensted Kommune har haft ansøgningen i høring, da husdyrbruget har udbringningsarealer i Hedensted Kommune. Hedensted Kommunes udtalelse er vedlagt som Bilag 3. Hedensted Kommune har vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår til arealerne i Hedensted Kommune.

Naturområderne fremgår af kortbilag D1, D2, D3, E1 og E2.

Kommunens samlede vurdering i forhold til ammoniakemission fra anlægget

Det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3), er ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger overholdt.

Faktaboks

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter - ifølge intentionerne bag *Husdyrgodkendelsesloven* - som udgangspunkt de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugs produktionsanlæg.

Ikast-Brande Kommune vurderer i det konkrete tilfælde, og på baggrund af de beregninger, der er foretaget, at tålegrænserne ikke overskrides, og at de naturarealer, som ligger i nærområdet omkring produktionsanlægget, ikke er så kvælstoffølsomme, at der helt undtagelsesvist skal stilles yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra produktionsanlægget.

Kravet til ammoniakdeposition fra stald og lager til kategori 1-natur skal, i det konkrete tilfælde, skærpes af hensyn til den kumulative effekt fra et andet husdyrbrug (Vejlevej 79, 8766 Nr. Snede). Kravet er således maksimalt totaldeposition på 0,4 kg N pr. ha pr. år. Kravet er overholdt.

Den reelle ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakdepositionen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres
- at ammoniakemissionen (fordampningen) fra produktionsanlægget i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.

2.6. Lugtgener fra produktionsanlægget

Ansøgers oplysninger

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra staldene. Staldene er naturligt ventilerede. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret. Der kan endvidere være en vis lugtafgivelse i forbindelse med håndteringen af ensilage, der primært sker i forbindelse med blandingen af foder, som foretages dagligt om formiddagen i tidsrummet kl. 7-10.

Tabel 7 viser de beregnede geneafstande med hensyn til lugt fra staldene efter projektets gennemførelse, som er fremkommet ved brug af de beregningsmodeller, der indgår i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 7. Lugtgeneafstande fra staldene efter projektets gennemførelse

Områdetype	Lugtgeneafstand, ansøgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone	505	Ca. 2500
Samlet bebyggelse	306	Ca. 1200
Enkeltbolig ¹⁹	116	250

Kommunen vurderer

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3) er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E²⁰ pr. m³ luft.

¹⁹ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter Landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden – svarende til ca. syv timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ifølge beregningen er de lugtgenekriterier, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3) - i forhold til de tre områdetyper - overholdt i det konkrete tilfælde. Lugtgeneafstandene har ikke skullet forøges af hensyn til vurdering af den kumulative effekt fra andre husdyrbrug. Selv om staldanlægget ligger nord for den pågældende enkeltbolig, er lugtgenekriteriet ifølge beregningsmodellen opfyldt uden at korrigere for staldanlæggets beliggenhed nord for enkeltboligen.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholderne og øvrig gyllehåndtering samt fra håndtering af ensilage. Gylleomrøring og øvrig gyllehåndtering sker primært i forbindelse med udbringningen, der hovedsageligt sker om foråret, mens ensilagehåndteringen sker dagligt.

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold. I den forbindelse er det i det konkrete tilfælde væsentligt, at der typisk er vind fra sydøstlig retning på de tider af året, hvor temperaturen er højest, og lugtafgivelsen dermed som regel vil være størst. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget
- at de væsentligste lugtgener fra produktionsanlægget vil ske i forbindelse med gyllehåndtering, mens lugtgenerne vil være mere begrænsede fra staldene generelt og mindre væsentlige fra ensilagehåndteringen

²⁰ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – drives således, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra produktionsanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

2.7. Ressourceforbrug og øvrige miljøpåvirkninger fra produktionsanlægget

2.7.1. Vandforbrug

Ansøgers oplysninger

Stald og stuehus på Sandvadvej 36 forsynes med vand fra egen boring. Der forbruges ca. 14.500 m³ årligt til drikkevand i malkekvægbesætningen og til rengøring i produktionsanlægget. Hertil kommer husholdningens eget forbrug af vand. Det årlige vandforbrug til husdyrproduktionen forventes at stige til ca. 20.000 m³ efter udvidelsen, en stigning på 38 %, jf. tabel 8.

Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg samt forbrug fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets vandindvindingsanlæg og forbrug

Boring/vandværk	Anlægsnr.	Forbrug - nudrift, m ³ /år	Forbrug - ansøgt, m ³ /år	Ændring, %
Husholdning, boring ved Sandvadvej 36	105.1226	150	150	-
Staldanlæg, boring ved Sandvadvej 36	105.1226	14.500	20.000	38 %
Markvanding 1 ved Sandvadvej 36	105.1289	75.000	75.000	-

Kommunen bemærker

Det fremgår af tabel 8, at vandforbruget på ejendommen forventes at stige med ca. 38 % i ansøgt drift. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler udvidelsen af dyreholdet. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at spild i videst mulig omfang vil blive imødegået, og at der ikke vil forekomme et overforbrug af vand på ejendommen. Der skal søges om indvindingstilladelse til den øgede indvinding.

2.7.2. Afledning af vand

2.7.2.1. Sanitært spildevand

Ansøgers oplysninger

Sanitært spildevand afledes til godkendt anlæg med trixtank og nedsivning. Der sker ikke ændringer som følge af udvidelsen.

2.7.2.2. Spildevand fra rengøring

Ansøgers oplysninger

Rengøringsvand fra malke rummet ledes til gyllebeholder via gyllekanaler. Der sker ikke ændringer som følge af udvidelsen.

2.7.2.3. Tagvand

Ansøgers oplysninger

Tagvand føres til lukket grøft omkring staldanlægget, hvor det nedsives. Der sker ikke ændringer som følge af udvidelsen.

2.7.2.4. Befæstede arealer

Ansøgers oplysninger

Plansiloer og vaskeplads har afløb til gyllebeholder.

Kommunens samlede vurdering vedrørende afledning af vand

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste, at opbevaring og håndtering af spildevand og afledt overfladevand vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende, generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.7.3. Energiforbrug

Ansøgers oplysninger

El anvendes primært til malkeanlæg, mælkekøling, ventilation, gylleskrabere, gyllepumpning og belysning. Forbruget af el stiger i forbindelse med udvidelsen. Stigningen er proportional med stigningen i antal dyr.

Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets energiforbrug i nudrift og ansøgt drift

Ressource	Forbrug - nudrift	Forbrug - ansøgt	Ændring, %
Elforbrug, kWh	300.000	400.000	133
Dieselolie, l	31.000	70.000	256

Kommunen bemærker

Som det fremgår af tabel 9, vil forbruget af el blive forøget. Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Ikast-Brande Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

2.7.4. Foderstoffer

Ansøgers oplysninger

Bedriftens forbrug af foderstoffer til malkekøer og opdræt er ca. 1.400 tons kraftfoder per år. Efter udvidelsen vil der anvendes ca. 2.000 tons kraftfoder per år, således at foderforbruget stiger med omtrent 50 %. Andelen af grovfoder og halm stiger med tilsvarende ca. 50 %. Al grovfoder produceres på eget og lejet jord, og halm dyrkes selv. Grovfoder lægges på ensilageplads. Ved større foderproduktion end budgetteret anvendes markstakke.

Indkøbt foder opbevares i silo og i lade/maskinhus, hvor et område er indrettet til blanding af fuldfoder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske uden væsentlige miljømæssige gener.

2.7.5. Kemikalier m.v.

Ansøgers oplysninger

Bedriftens forbrug af kemikalier udgøres primært af ukrudtsmidler og diverse medicin til besætningen. Det nuværende forbrug er på ca. 300 liter per år til markbruget. Bedriften udfører selv sprøjtearbejdet, og al indkøb og opbevaring af kemikalier foretages af bedriften.

Påfyldning med vand på sprøjten sker ved maskinhuset via en tank på loftet. Slangen kan ikke sænkes ned i sprøjtebeholderen, så der er ikke risiko for tilbageløb. Påfyldning af kemikalier og rengøring af marksprøjten foregår i marken. Håndtering af sprøjtemidler og anvendelse af personlige værnemidler sker i henhold til brugsanvisningen for det pågældende sprøjtemiddel.

Restbeholdninger af kemikalier opbevares i originaldunke, og anvendes i den følgende vækstsæson. Restbeholdninger, der har overskredet holdbarhedsdato eller der er blevet ulovlige siden indkøbet, afleveres på kommunens modtagestation. Kemikalier opbevares i en gammel kummefryser, der er aflåst.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.7.6. Affald

Ansøgers oplysninger

Affald fra produktionen omfatter døde dyr, spildolie, medicinrester, desinfektionsmidler, oliefiltre, emballage og plastik. Døde dyr opbevares under en presenning i udkanten af produktionsanlægget tæt på tilkørselsvejen til gården.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i metaltromler og plastdunke på fast og tæt underlag i lade/maskinhus. Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas etc. opbevares i en spand, og afleveres dels til dyrlægen og dels gennem Kommunens affaldsordning til modtagestation. Erhvervs- og husholdningsaffald hentes af Marius Pedersen.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald*²¹ efterleves.

2.7.7. Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Fluer på ejendommen bekæmpes ved at muge ud i dybstrøelsen en gang om ugen. Rottebekæmpelse udføres efter gældende regler. Rotteplager forebygges ved at ejendommen er tilmeldt en kommunal ordning med skadedyrsbekæmpelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og skadedyr på husdyrbruget, og at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der henvises i øvrigt til vilkår 4.1.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

²¹ Ikast-Brande Kommunes *Regulativ for erhvervsaffald* kan findes på:
http://www.affaldoggenbrug.ikast-brande.dk/media/2683951/regulativ_for_erhvervsaffald_2012.pdf

2.7.8. Støv

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med levering af råvarer til fuldfoderet kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil forbruget af foder stige, men da blanding af foder i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen. Endvidere kan der forekomme støvgener under høst af korn til modenhed, samt når der presses halm til halmballer.

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener ved nabobeboelser og uden for bedriftens arealer i øvrigt.

2.7.9. Støj

Ansøgers oplysninger

Støjkilder på bedriften udgøres af kompressor og vakuumpumpe i forbindelse med malkeanlægget, endvidere er der en kompressor i lade/maskinhus. Foderblanding foregår i lade/maskinhus og på pladsen udenfor denne bygning.

Kviestalden har mekanisk ventilation. De øvrige staldanlæg har naturlig ventilation. I forbindelse med udbringning af husdyrgødning, primært i marts, april og maj, vil der i dagtimerne være støj fra maskiner og gyllepumpe. Der vil desuden kunne forekomme støj ved høst og kørsel af grovfoder til ejendommen i løbet af sommer og efterår.

Malkerobotanlægget kører døgnet rundt; men da der er afskærmet rundt om støjkilder i teknikrummet vil støjen ikke kunne høres udenfor bygningen. Der ændres ikke på placering af øvrige støjkilder i forhold til nudriften, ligesom driftsperioden heller ikke ændres væsentligt. Der laves derfor ikke yderligere tiltag til begrænsning af støj.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lavt. Eventuel støj fra bedriftens interne transportere samt støj fra de forskellige transportere til og fra anlægget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transportere øges i forbindelse med produktionsudvidelsen – se afsnit 2.7.11. Transportere til og fra anlægget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser. Såfremt der indkommer velbegrundede klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for, hvorvidt de specifikke krav, som fremgår af vilkår 5.1., er overholdt.

2.7.10. Lys

Ansøgers oplysninger

Der er lys i stalden fra kl. 5 til 22 i den mørke tid, herefter er der vågelys natten igennem. Lys ses især ud fra åbningerne i staldsiden, som er placeret i en højde af 3-4 meter. Der er ikke forhold på denne bedrift, der gør, at der er behov for et øget lysforbrug, i forhold til bedrifter af samme type.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

2.7.11. Transporter til og fra anlægget

Ansøgers oplysninger

Transporter forekommer i forbindelse med afhentning af mælk, levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer, levende og døde dyr, samt bedriftens interne transport. Transporterne fordeler sig som vist i tabel 10.

Tabel 10. Samlet oversigt over det årlige antal transporter samt transporttyper

Transporttype	Antal transporter, nudrift	Antal transporter, ansøgt drift	Forskel i antal transporter
Husdyrgødning	360	640	280
Foder, kraftfoder	87	87	0
Foder, grovfoder	150	225	75
Dieselolie	6	12	6
Handelsgødning Leverance	2	2	0
Handelsgødning Udkørsel	8	8	0
Mælk	183	183	0
Husdyr til og fra ejendom	24	52	28
Døde dyr	12	12	0
Dagrenovation	26	26	0
I alt	858	1247	389

Lastbiltrafikken til bedriften foregår udelukkende ad Sandvadvej. Kørsel med gylle til udbringningsarealerne foregår ad Sandvadvej, Hagevej, Koutupvej, Nørremarksvej og Vejlevej (især lastbiltransport). Disse veje er offentlige veje.

Hovedparten af transport med gylle foregår med traktor og gyllevogn. Ca. 50 transporter til Hampen vil foregå med tankvogn. Der er ikke transporter gennem tæt bebyggede områder. Af samtlige transporter til og fra bedriften er transporten af gylle og foder de transportformer, der udgør den største stigning i antallet af kørsler på offentlig vej.

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget øges med ca. 50 % i forbindelse med projektets gennemførelse.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

3. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til anlægget

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik – kaldet BAT – til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) i IE-direktivet, udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter²² ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. I IE-direktivet er BAT defineret som: Det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier og andre godkendelsesvilkår med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er som udgangspunkt en redegørelse og dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende blandt andet råvarer, energi, vand og andre hjælpeoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt samt oplysninger om anvendelse af bedste tilgængelige teknik til reduktion af ammoniak-emission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. En BAT-redegørelse vil som hovedregel typisk indeholde punkterne: management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og

²² Rammerne for BREF-dokumentet, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade²³, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store mer-udgifterne eventuelt vil være.

Miljøstyrelsen har derudover for hovedparten af de gængse husdyrproduktionsgrene formuleret vejledende BAT-standardvilkår, der beskriver en emissionsgrænseværdi for eksempelvis ammoniak eller fosfor som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

3.1. BAT i forhold til management

Ansøgers BAT-redegørelse

Husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede opfylder BAT-kravet i forhold til management ved at:

- der i bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning
- rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold
- der i forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, at hensyn til ressourceforbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange
- der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden
- driften af mælkeproduktionen efterlever kvalitetsprogrammet Arlagården – hovedpunkterne i kvalitetsprogrammet er: mælkens sammensætning, fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og miljøhensyn; miljøhensyn indebærer blandt andet affaldshåndtering, opbevaring af døde dyr, opbevaring og anvendelse af kemikalier samt den generelle orden på bedriften. Kvalitetsprogrammet kontrolleres hvert 3. år
- hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed
- brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast
- der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner, hvorved det sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø
- der årligt laves en opgørelse i form af gødningsregnskaber over forbruget af gødning.

Kommunen vurderer

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT. Selv om det er svært direkte at kvantificere miljøfordele, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftsledelse bidrager til en forbedret miljøpræstation for en bedrift med intensiv produktion. I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at identificere og implementere

²³ Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale, at føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne, at have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser, at iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene, at planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt at planlægge gødsning af markerne korrekt.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT-niveauet i forhold til management.

3.2. BAT i forhold til foder

Ansøgers BAT-redegørelse

Husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede opfylder BAT-kravet i forhold til foder ved at:

- opbevare ensilage delvis i plansiloer med opsamling af vand, hvorved risikoen for forurening af det omkringliggende miljø mindskes – endvidere reduceres foderspild og foderet holdes renere til fordel for dyrenes velfærd
- foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning
- der tages analyser af grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet
- der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring – herved optimeres fodringen, så unødigt forbrug af råvarer undgås

Kommunen vurderer

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT, at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, så det stemmer overens med dyrenes behov.

BAT er blandt andet effektiv fodring af dyr. Formålet med den effektive fodring af dyr er, at tilføre den nødvendige mængde af nettoenergi, vigtige aminosyrer, mineraler, sporstoffer samt vitaminer med henblik på vækst eller reproduktion, og samtidig mindske indholdet af næringsstoffer i gødningen. Ikast-Brande Kommune vurderer, at BAT-kravet i forhold til foder er opfyldt.

3.3. BAT i forhold til staldindretning

Ansøgers BAT-redegørelse

De eksisterende kostalde er indrettet som sengestalde med spalter. Tilbygningen indrettes som sengestald med fast drænet gulv. Der er/bliver installeret skrabere på gulvet, og staldene har naturlig ventilation.

Kommunen konstaterer

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der EU-kommissionens referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), og dels er der Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier og Teknologiblade.

Der er metodefrihed med hensyn til valg af staldtype og miljøteknologi.

3.3.1 BAT – vejledende emissionsgrænseværdier, ammoniak

Den vejledende emissionsgrænseværdi (ammoniak), for den ansøgte drift, er beregnet i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk.

Emissionsgrænseværdi for projektet	5.445,98 kg N/år
Projektets reelle ammoniakemission	5.469,62 kg N/år
BAT-niveau er overskredet med	23,64 kg N/år

Beregningerne i IT-ansøgningssystemet viser, at ammoniakemissionen i ansøgt drift vil være 5.470 kg N pr. år. I henhold til Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår er emissionsgrænsen – jævnfør ovenstående skema – beregnet til 5.446 kg N pr. år, det vil sige, at ammoniakemissionen i ansøgt drift er 24 kg N pr. år højere end den beregnede vejledende emissionsgrænse.

Ikast-Brande Kommune bemærker, i det konkrete tilfælde, at en overskridelse af BAT-niveauet for ammoniakemissionskravet på 24 kg N pr. år, efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse, ikke er en væsentlig overskridelse, og konstaterer hertil, at det generelle ammoniakreduktionskrav, som fremgår af *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, ifølge ansøgningen med de tilhørende beregninger er overholdt.

3.3.2. BAT – vejledende emissionsgrænseværdier, fosfor

Miljøstyrelsen har vurderet, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

3.4. BAT i forhold til vand- og energiforbrug

Ansøgers BAT-redegørelse

Vandforbrug

Vandforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom. Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT-standardkrav vedrørende vandforbrug. Der findes heller ingen europæiske standarder vedrørende vandbesparende foranstaltninger på kvægbrug.

Husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede opfylder BAT-kravet i forhold til vandforbrug ved at:

- Der anvendes vand til kreaturerne drikkevand og til rengøring af malkestalden 2 gange dagligt
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå eventuelt spild
- Der bruges vand til forkøling af mælken. Vandet opsamles og genbruges til drikkevand til køerne
- Køernes drikkevand gives i kummer, hvor der ikke er vandspild
- Derudover vil der gennem dagligt tilsyn blive observeret eventuelle hændelser der forårsager vandspild. Eventuelle lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst muligt. Service tilkaldes hvis der er behov for det.

Energiforbrug

Energiforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom. Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT-standardkrav vedrørende energiforbrug. Der er ingen europæiske standarder for BAT (energi) vedrørende kvægbrug. De væsentligste strømforbrugende aktiviteter er i malkning, mælkekøling, udfodring samt belysning.

Husdyrbruget Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede opfylder BAT-kravet i forhold til energiforbrug ved at:

- Staldene er naturligt ventilerede og der er forbruges derfor ikke energi til ventilationsanlæg
- Der er etableret varme genindvending i forbindelse med mælkekølingen
- Der benyttes energisparepærer, hvor det er muligt
- Der er begrænset lys om natten i staldene
- Der er gyllekøling, hvor varmen bruges til opvarmning af beboelsen
- Dieselolieforbruget øges fordi der skal produceres mere foder.

Kommunen vurderer

I henhold til BREF-dokumentet, er det, til aktiviteter, hvor der bruges vand, BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende: rengøring af stald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch (det er vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt), udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild, registrering af vandbrug gennem måling af forbrug og detektering og reparation af lækager.

BAT i forhold til energi afhænger af dyretype; men for alle typer gælder det, at det er BAT at reducere elforbruget. Det kan f.eks. ske ved at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation og undgå modstand i ventilationssystemerne gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og faner.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at BAT-kravet i forhold til vand- og energiforbrug er opfyldt.

3.5. BAT i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

Husdyrbruget på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede, opfylder BAT-kravet i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning ved at:

- Fast husdyrgødning og dybstrøelse overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniakemissionen
- Dybstrøelse opbevares i markstak jævnfør reglerne herfor
- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gyllebeholdere og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark – herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres
- Der etableres flydelag på gyllebeholderne for at minimere ammoniakemission – flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over beholderne
- Den overjordiske del og kabler på gyllebeholderne årligt efterses for træthed, intakt beskyttelse og eventuelle brud – ved skader kontaktes leverandøren
- Gyllen kun omrøres forud for udkørsel
- Der konstant er flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, om der er etableret flydelag senest efter **7** dage, forudsat der er gylle i beholderne
- Gyllebeholderne er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at beholderne bliver kontrolleret af en autoriseret kontrollant henholdsvis hvert 5. år (beholder på 5.000 m³) og hvert 10. år.

Kommunen vurderer

I forhold til lagring af gylle i en beton- eller stålbeholder, er det i henhold til BREF-dokumentet BAT, at bruge en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger, at

beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring, at lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år, at der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret og at gyllen kun røres lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken. Der ud over er det BAT, at dække gyllebeholdere ved fast låg, tag eller en teltstruktur, eller ved hjælp af flydelag.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at BAT-kravet i forhold til opbevaring og behandling af husdyrgødning er opfyldt.

Kommunens samlede BAT-vurdering i forhold til anlægget

Ikast-Brande Kommune skal i henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug anvende Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår og tage særligt hensyn til følgende kriterier:

- 1) Anvendelse af teknologi, der resulterer i mindst muligt affald
- 2) Anvendelse af mindre farlige stoffer
- 3) Fremme af teknikker til nyttiggørelse og genanvendelse af stoffer, der produceres og forbruges i processen, og affald, hvor det er hensigtsmæssigt
- 4) Sammenlignelige processer, indretninger eller driftsmetoder, som er gennemprøvet med et tilfredsstillende resultat i industriel målestok
- 5) Teknologiske fremskridt og udviklingen i den videnskabelige viden
- 6) De pågældende emissioners art, virkninger og omfang
- 7) Datoerne for nye eller bestående anlægs ibrugtagning
- 8) Den tid, der er nødvendig for indførelse af den bedste tilgængelige teknik
- 9) Forbruget og arten af råstoffer, herunder vand, der forbruges i processen, og energieffektiviteten
- 10) Behovet for at forhindre eller begrænse emissionernes samlede påvirkning af miljøet til et minimum
- 11) Behovet for at forhindre uheld og begrænse følgerne heraf for miljøet
- 12) Informationer, som offentliggøres af offentlige internationale organisationer, herunder BAT-referencedokumenter, i det omfang disse er relevante for den pågældende type af husdyrbrug.

Ikast-Brande Kommune fastsætter i forbindelse med miljøgodkendelser emissionsgrænseværdier før eller i det punkt, hvor emissionerne udledes fra husdyrbruget, og inden eventuel fortynding. Ikast-Brande Kommune kan supplere eller erstatte emissionsgrænseværdierne med tilsvarende parametre eller tekniske foranstaltninger med tilsvarende funktion og miljøbeskyttelse. Ikast-Brande Kommune fastsætter emissionsgrænseværdierne, de tilsvarende parametre og tekniske foranstaltninger på grundlag af den bedste tilgængelige teknik uden, at der foreskrives anvendelse af en bestemt teknik eller teknologi.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget ved overholdelse af vilkår 2.1 – 2.10 anvender den bedste tilgængelige teknik, som denne er udtrykt ved den maksimale ammoniakudledning og fosforoverskud i kraft af Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier, Natur- og Miljøklagenævnets praksis og gældende *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse*. Emissionsgrænseværdien for den fastlagte produktion på husdyrbruget er udregnet til 5.446 kg NH₃-N pr. år, mens der som nævnt endnu ikke er fastlagt emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger. I nærværende sag er ammoniakemissionen i ansøgt drift er 24 kg N pr. år højere end den beregnede vejledende emissionsgrænse, hvilket Ikast-Brande Kommune vurderer, ligger inden for en bagatelgrænse på 100 kg N pr. år.

Med hensyn til forbrug af vand, elektricitet, brændstof, foder, hjælpestoffer og lignende bør dette løbende følges, og forbruget af disse bør af flere årsager til stadighed søges minimeret. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til disse forbrug, hvorfor Ikast-Brande Kommune generelt antager, at de pågældende forbrug løbende følges, samt at der ikke vil blive forbrugt mere end nødvendigt af det nævnte. Ikast-Brande Kommune finder i det konkrete tilfælde ikke anledning til at stille særskilte vilkår om de nævnte forbrugstyper i forbindelse med den aktuelle miljøgodkendelse.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af farlige stoffer generelt er minimal på husdyrbrug, og finder, at generel lovgivning løbende justeres med henblik på at få farlige stoffer erstattet med mindre farlige. Ikast-Brande Kommune finder endvidere, at affaldsfrembringelse generelt søges mindsket – af såvel regulativmæssige, praktiske som økonomiske årsager. Nyttiggørelse og genanvendelse af stoffer og affald tilskyndes derudover generelt – af tilsvarende årsager.

Ikast-Brande Kommune vurderer afslutningsvist, at driften af husdyrbruget ikke indebærer væsentlige risici for miljøhæld og finder ikke anledning til at stille særskilte vilkår om bestemte modforanstaltninger i forbindelse med den aktuelle miljøgodkendelse.

4. Vurdering af miljøpåvirkning fra udbringningsarealer

Faktaboks

I henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* skal anvendelsen af de pågældende udbringningsarealer som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer, som fremgår af bekendtgørelsens bilag 3. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra en række arealudpegninger, som lægges til grund for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

4.1. Udbringningsarealernes beliggenhed

Ansøgers oplysninger

Til ejendommen hører et jordtilliggende på i alt ca. 94 ha. Husdyrbruget lejer/forpagter endvidere i alt ca. 280 ha dyrbar jord. Husdyrbrugets samlede udbringningsarealer vil således fremover være på i alt ca. 374 ha. Dertil kommer ca. 106 ha gylleaftalearealer.

Kommunen konstaterer

Størstedelen af arealerne ligger i Ikast-Brande Kommune, mens en del ligger i Hedensted Kommune. Hedensted Kommune er derfor blevet hørt i forbindelse med ansøgningen. Hedensted Kommunes udtalelse er vedlagt i Bilag 3.

Beliggenheden af de ejede og tilforpagtede dyrkbare arealer fremgår af kortbilag C. Bedriftens udbringningsarealer ligger inden for en luftlinjeafstand af ca. 3,8 km fra produktionsanlægget.

Aftalearealerne i Ikast-Brande Kommune ligger alle uden for de arealudpegninger, der er omfattet af de generelle beskyttelsesniveauer i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Der vurderes ikke at være øvrige forhold, der medfører, at de pågældende arealer kan betegnes som værende sårbare, hvorfor udbringningen af husdyrgødning på disse aftalearealer som udgangspunkt ikke forudsætter en arealgodkendelse efter § 16 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Faktaboks

Såfremt der sker **ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering** i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jævnfør bilag og kortbilag - skal dette anmeldes til Ikast-Brande Kommune efter bestemmelserne i §§ 25-26 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt – jævnfør § 16 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori. Kommunens vurdering af sårbarheden af de anmeldte arealer foretages som udgangspunkt ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i den, på anmeldelsestidspunktet, gældende *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse*.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk eller tilsvarende system. Kommunen skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser mod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske hvis arealerne er omfattet af en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11, § 12 eller § 16 i *Husdyrgodkendelsesloven*, og hvis udbringningen af husdyrgødning kan ske inden for rammerne af den pågældende tilladelse eller godkendelse.

4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode

Af de generelle miljøregler i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* fremgår det, hvor stort et areal et givet husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning for, at der som udgangspunkt vil være harmoni mellem gødningsproduktionens størrelse og størrelsen af det areal, husdyrgødningen udbringes på. Som nævnt i afsnit 2.4. Husdyrgødningsproduktion og opbevaringsanlæg, vil husdyrbruget i ansøgt drift årligt afsætte husdyrgødning svarende til 72,1 DE.

Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 2,3 DE pr. ha. Det fremgår af nedenstående tabel 11, at harmonikravet opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 2,28 DE pr. ha efter projektets gennemførelse.

Tabel 11. Udbringningsareal, dyretæthed samt tilført kvælstof (N)- og fosformængde (P) med husdyrgødningen efter projektets gennemførelse

Harmoniareal	Areal, ha	Dyretæthed, ansøgt drift i gennemsnit, DE/ha	Kvælstofindhold tilført med husdyrgødning, kg N/DE	Fosforindhold tilført med husdyrgødning, kg P/DE
Ejede og forpagtede arealer	373,81	2,28	ca. 100	ca. 14,8

Husdyrgødning udbringes på de ejede og forpagtede arealer med slæbeslanger og nedfælder, og vil gennemsnitligt maksimalt have et kvælstof- og fosforindhold pr. udbragt DE som angivet i tabel 11. Omregnet til næringsstoffer pr. arealenhed vil ovenstående mængde svare til et gennemsnitligt kvælstof- og fosforindhold på maksimalt 227,6 kg N pr. ha og 33,8 kg P pr. ha. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår – jævnfør vilkår 6.2. – til mængden af næringsstoffer udbragt pr. ha via husdyrgødning og eventuel anden organisk gødning.

4.3. Forbrug af handelsgødning, kemikalier m.m.

Ansøgers oplysninger

Markerne gødes efter de til enhver tid gældende normer og produktionssikkerheden optimeres ved at benytte de nødvendige pesticider.

Kommunen vurderer

De generelle miljøregler regulerer i vid udstrækning anvendelsen af handelsgødning, sprøjtemidler m.m. i markdriften. Det vil være i ejers interesse at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af disse hjælpestoffer, da disse indkøbes udefra. Ikast-Brande Kommune antager derfor, at der ikke vil blive forbrugt mere end nødvendigt af disse stoffer i husdyrbrugets markdrift.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af handelsgødning, kemikalier m.m. i husdyrbrugets markdrift ikke vil være til væsentlig ulempe for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler overholdes.

4.4. Lugt-, støv- og støjgener fra udbringningsarealer

Ansøgers oplysninger

Der dyrkes ca. 374 ha med primært græs og majs. Markdriften er overvejende sæsonbetonet og underlagt en række bestemmelser efter bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen, som i DK udgør BAT for f.eks. håndtering af husdyrgødning. Der forventes ingen væsentlige gener hos naboer som følge af markdriften.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler overholdes. Der henvises til reglerne i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*²⁴.

4.5. Grundvand

Ingen af udbringningsarealerne ligger helt eller delvist inden for områder, der er udpeget som nitratfølsomme i det kortgrundlag, som skal lægges til grund for udvaskningsberegningerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Faktaboks

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning inden for

²⁴ *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* foreskriver blandt andet, at der ikke må udbringes husdyrgødning "... på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål".

nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse. Der kan dog i en miljøgodkendelse af et husdyrbrug ikke stilles krav om, at udvaskningen skal være lavere end det, der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug med en tilsvarende beliggenhed og et nærmere defineret standard planteavlssædskifte.

Kommunen vurderer

Da ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger i nitratfølsomt område, vurderer Ikast-Brande Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid generelle miljøregler og de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at grundvandet ikke påvirkes væsentligt.

4.6. Overfladevand

Faktaboks

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder. I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen. I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, og de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Udvaskning af kvælstof til fjorde og have sker hovedsageligt via vandløbene. Arealer inden for Ikast-Brande Kommune afvander til en af fire fjorde: Ringkøbing Fjord via Skjern Å, Nissum Fjord via Storå, Skive Fjord i Limfjorden via Karup Å og Randers Fjord via Mattrup Å/Gudenåen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord og Randers Fjord. Dele af Ringkøbing Fjord og Randers Fjord er udpeget som Natura 2000-område – se nedenstående faktabokse. De generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* med hensyn til næringsstofpåvirkning af overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000-vandområder. Disse Natura 2000-vandområder udgøres primært af fjorde og indre farvande. Overholdelsen af de generelle beskyttelsesniveauer vurderes blandt andet ud fra de arealudpegninger, der lægges til grund for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Faktaboks

Ringkøbing Fjords opland er på ca. 3.477 km², og dækker ca. $\frac{2}{3}$ af Ikast-Brande Kommunes samlede areal.

Største delen af Ringkøbing Fjord er udpeget som Natura 2000-område (*Natura 2000-område nr. 69 – Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen / EF-habitatområde H62 / EF-fuglebeskyttelsesområde F43*). Fjorden er derfor under international beskyttelse på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er f.eks. levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Skjern Å) og naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype.

Udpegningsgrundlaget for Ringkøbing Fjord omfatter blandt andet følgende relevante naturtyper og arter: Kystlaguner og standsøer, strandenge, flodmundinger, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), rigkær samt hav- og flodlampret, maj- og stavsild og odder.

Arealanvendelsen i oplandet er domineret af landbrug – andelen af landbrugsjord udgør 67 %, hvilket svarer til landsgennemsnittet. Naturarealer som eng, mose, overdrev, søer og vådområder udgør mere end landsgennemsnittet, med 11 % i oplandet mod 9 % på landsplan. Derudover udgør befæstede arealer 4 % og skov 13 % af oplandet. De mest betydende forurenende stoffer i Ringkøbing Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), hvor den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. En risikoanalyse har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land. Analysen viser således, at kun med en lavere næringsstofftilførsel kan miljømålene nås i området kystvande (Kilde: **Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2011, rev. 2014): Vandplan 2010-2015. Ringkøbing Fjord. Hovedvandopland 1.8. Vanddistrikt: Jylland og Fyn**).

Faktaboks

Randers Fjords samlede opland er ca. 3.250 km², hvor Gudenåens opland udgør langt størstedelen af oplandet med ca. 2.600 km². Oplandet til Randers Fjord dækker ca. 1/16 af Ikast-Brande Kommunes samlede areal. Dele af Randers Fjord er udpeget som Natura 2000-område og er derfor under international beskyttelse på grund af bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er f.eks. levested for flere kystfugle).

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områder i Randers Fjord omfatter en stor mængde naturtyper og arter blandt andet kystlaguner og strandsøer, strandenge, rigkær samt bæk- og flodlampret, stavsild og odder.

Arealanvendelsen i oplandet er domineret af landbrug, og andelen af landbrugsjord udgør 71 %, hvilket er over landsgennemsnittet. Naturarealer som eng, mose, overdrev, søer og vådområder udgør knap 9 % svarende til landsgennemsnittet. Derudover udgør skov 14 % af oplandet. De mest betydende forurenende stoffer i Randers Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), hvor den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. Randers Fjord er i risiko for ikke at opfylde miljømålene i 2015. Årsagen hertil er især en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land. Miljømålene i området kystvande kan kun nås med en lavere næringsstofftilførsel (Kilde: **Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2011, rev. 2014): Vandplan 2010-2015. Randers Fjord. Hovedvandopland 1.5. Vanddistrikt: Jylland og Fyn**).

4.6.1. Kvælstofudvaskning

Faktaboks

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 %-reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3. For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der i henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

I henhold til *Habitatbekendtgørelsen*²⁵ skal der foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt.

Påvirkning af Ringkøbing Fjord med kvælstof fra bedriften i sig selv

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger alle uden for de udpegede områder med nitratklasserne 1, 2 og 3, hvorfor overholdelse af de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelig til, at det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil være opfyldt. Bedriften overholder det generelle harmonikrav jævnfør afsnit 4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode.

Husdyrbruget anvender et K12- sædskifte²⁶ på alle markerne, som er referencesædskifte på den aktuelle jordtype med det ansøgte dyretryk. K12-sædskiftet er knyttet til husdyrbrug omfattet af 2,3 DE per ha undtagelsen. Andelen af efterafgrøder følger det til enhver tid gældende generelle lovkrav.

Ifølge ansøgningen med de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer ligge på ca. 59,8 kg N pr. ha pr. år.

I Miljøstyrelsens (elektroniske) vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug - <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> - er der angivet afskæringskriterier for det "kritiske niveau". Det "kritiske niveau" er niveauet for, hvornår der kan være tale om en skadevirkning. Der er ifølge vejledningen tale om skadevirkning, når udvaskningen fra en husdyrproduktion udgør en andel på fem procent eller mere af den samlede nitrat-udvaskning til det aktuelle vandområde. I oplandet til et vandområde, hvor afvandingen sker til et lukket bassin og/eller til et meget lidt eutrofieret (et ikke-næringsrigt) vandområde, vil der ifølge vejledningen dog allerede indtræffe en skadevirkning ved en andel på en procent af den samlede nitrat-udvaskning til det pågældende vandområde.

Afskæringskriteriet på en procent er fastsat for at imødegå, at husdyrbrug koncentrerer sig i de mest følsomme dele af et opland, hvor der afvandes til et lukket bassin og/eller et meget lidt eutrofieret vandområde.

De ansøgte udbringningsarealer i nærværende sag afvander et samlet areal på ca. 279,5 ha til Ringkøbing Fjord. Bedriftens udbringningsarealer udgør således ca. 0,80 promille af oplandet til Ringkøbing Fjord (3.477 km²). Det forholdsmæssige bidrag fra udvaskede næringsstoffer fra husdyrbrugets arealer vil dog være mindre, idet anvendelse af husdyrgødning kun udgør en del af kilderne til udvaskning fra oplandet, samt at der er andre kilder end udvaskning fra oplandet, der bidrager til næringsstofpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Beregninger (jævnfør nedenfor) viser, at det ansøgte vil bidrage med en reduktion på 0,23 promille af den samlede udvaskning til det aktuelle Natura 2000-område. I henhold til de ovenfor beskrevne afskæringskriterier vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000-område. Samlet set vurderer Ikast-Brande Kommune, at udvaskningen af næringsstoffer fra

²⁵ *Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.*

²⁶ Der henvises til Miljøministeriet, Miljøstyrelsens notat "Standardsædskifter og referencesædskifter" fra 8. februar 2012, som kan ses via: http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?File=/Virkemidler_paa_arealer/Saedskiftenotat.08.02.2012.pdf .

husdyrbrugets udbringningsarealer vil være af så begrænset omfang, at bidraget herfra ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområdet Ringkøbing Fjord, hvorfor der ikke stilles vilkår til det ansøgte vedrørende nitratudvaskning, der skærper de generelle krav (harmonikravene). Ikast- Brande Kommune vurderer samtidig, at udbringning af husdyrgødning på de aftalearealer, der afvander til Ringkøbing Fjord, ikke forudsætter en arealgodkendelse efter § 16 i Husdyrgodkendelsesloven, da udvaskningen ligger under planteavlsniveau.

Natura 2000-område: Ringkøbing Fjord

Opland til Natura 2000-området:	347.700 ha
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000-området:	232.959 ha
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen): 75–100 % - gennemsnitligt:	87,5 %
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig ²⁷):	78 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet (78 kg N/ha/år x 12,5 % x 232.959 ha):	2.271.350 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard ²⁸) (10 kg N/ha/år x 12,5% x 114.741 ha):	143.426 kg N/år
Udvaskning i alt fra oplandet til Natura 2000-området:	2.414.776 kg N/år

Det ansøgte projekt, Sandvadvej 36, 8766 Nr. Snede

Reduktionspotentiale (som ovenfor):	87,5 % (gens.)
Areal til udspreddning i alt:	279,5 ha
Udvaskning fra rodzonen stammende fra husdyrgødning:	- 16,1 kg N/ha/år
Samlede påvirkning fra husdyrgødning til Natura 2000-området:	- 561,79 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag fra husdyrgødning ud af det samlede kvælstofbidrag til Natura 2000-området:	0,23 ‰

Påvirkning af Randers Fjord med kvælstof fra bedriften i sig selv

De udbringningsarealer, der afvander til Randers Fjord, ligger alle uden for de udpegede områder med nitratklasserne 1, 2 og 3, hvorfor overholdelse af de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelig til, at det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil være opfyldt. Bedriften overholder det generelle harmonikrav jævnfør afsnit 4.2. Harmonikrav, tildeling af husdyrgødning og udbringningsmetode.

Ifølge ansøgningen med de foretagne beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk vil kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer ligge på ca. 59,8 kg N pr. ha pr. år. Dette ligger 16,1 kg N/ha/år under den udvaskning der svarer til et plantebrug. Det betyder, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning af Randers Fjord.

²⁷ Standardudvaskning fra rodzonen: 78 kg N/ha/år fra dyrkede sandjorde, 47 kg N/ha/år fra dyrkede lerjorde og 10 kg N/ha/år (naturbidraget) fra øvrige jorde – jf. Miljøstyrelsens notat af 24. juni 2010 om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven, som kan ses via: <http://mst.dk/media/mst/66729/Vejlendende%20notat%20af%20240610%20om%20N-afsk%C3%A6ringskriterier%20til%20overfladevande.pdf>

²⁸ Se forrige note.

Påvirkning af Ringkøbing Fjord og Randers Fjord med kvælstof fra bedriften i sammenhæng med andre planer og projekter (kumulation)

En vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet for nitratudvaskningen til overfladevande, som er fastlagt i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, er, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige, men vil blive samlet på større, men færre husdyrbrug.

Selv om den samlede husdyrproduktion ikke stiger, foregår strukturudviklingen mod færre, men større husdyrbrug ikke nødvendigvis ensartet i hele landet. I nogle oplande kan der således godt være en udvikling, hvor der etableres og udvides husdyrbrug, som overstiger kapaciteten af de brug, der nedlægges. Det vil i givet fald betyde, at antallet af dyreenheder i oplandet stiger og dermed også, at nitratudvaskningen som følge af husdyrproduktionen – alt andet lige – stiger i det aktuelle opland. Tilsvarende vil der i andre oplande være faldende nitratudvaskning som følge af en faldende husdyrproduktion.

Husdyrholdet i oplandet til Ringkøbing Fjord

Husdyrholdet i oplandet til Ringkøbing Fjord er, ifølge Miljøstyrelsens seneste opgørelse af udviklingen i husdyrholdet i oplande, steget fra 245.989 (2007) til 251.355 (2015) – en stigning på mere end en procent siden 2007. På trods af stigningen, kan godkendelsen – i henhold til Natur- og Miljøklagenævnets nuværende praksis – gives, såfremt nitratudvaskningen fra udbringingsarealerne, beliggende i det pågældende opland ikke overstiger, hvad der svarer til udvaskningen fra et handelsgødet planteavlsbrug. Med en reduktion af nitratudvaskningen til niveauet for et planteavlsbrug menes, at udvaskningen nedbringes til et niveau, hvor der på den pågældende bedrift anvendes et planteavlssædskifte (S1-sædskifte på lerjord og S3-sædskifte på sandjord) og kun gødes med handelsgødning. Beregningsmæssigt gøres dette ved at fjerne al husdyrgødning samt anvende et planteavlssædskifte på alle marker i ansøgningen i IT-ansøgningssystemet.

Husdyrholdet i oplandet til Randers Fjord

Husdyrholdet i oplandet til Randers Fjord er, ifølge Miljøstyrelsens seneste opgørelse af udviklingen i husdyrholdet i oplande, faldet i perioden fra 2007 til 2015.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at belastningen fra andre kilder, så som spildevand eller dambrug, ikke er forøget i de senere år. Spildevandsrensningen – herunder på landet – bliver løbende forbedret, og dambrugene fik tildelt en kvote for deres N-, P- og organisk stof-udledning i 1989. Der er derfor ikke, en stigning i belastningen med næringsstoffer fra disse.

Sammenfattende er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil kunne medføre en væsentlig påvirkning af hverken Ringkøbing Fjord eller Randers Fjord.

4.6.2. Fosforoverskud

Faktaboks

I henhold til *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bilag 3)* har Staten fået foretaget en udpegning af områder, hvor der vurderes at være størst risiko for tab af fosfor til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. Disse områder udgøres af dræned lerjorder og dræned eller grøftede lavbundslande beliggende i oplandene til nærmere angivne fjorde. For *dræned* eller *grøftede* udbringingsarealer beliggende på

disse lavbundslande (benævnes fosforklasse 2) – samt for udbringingsarealer, der er *drænet* lerjord med et relativt højt fosfortal²⁹ (benævnes fosforklasse 1 eller 3 afhængigt af fosfortal) – skal fosforoverskuddet som udgangspunkt holdes under bestemte niveauer. Dette indebærer blandt andet, at fosforoverskuddet – uanset fosfortal – maksimalt må være 2 kg P/ha/år inden for arealer omfattet af fosforklasse 2. Lavbundsarealer er dog ikke omfattet af kravet, hvis det er dokumenteret ved jordbundsanalyser, at jern-fosforforholdet (FeBD:PBD-molforholdet³⁰) er over 20. Jordbundsanalyserne vedrørende jern-fosforforholdet skal være udført af en uvildig instans.

Ingen af aftalearealerne i Ikast-Brande Kommune ligger i områder, der er registreret som lavbundsarealer. Få af de ejede og forpagtede udbringingsarealer har "klatvise" registreringer af lavbund, hvilket gør sig gældende for mark nr. 15-0, 16-0, 19-0, 52-0, 53-0 og 96-0, som alle er dræned. For de seks arealer tilsammen, drejer det sig om ca. 10,3 ha, der er beliggende i fosforklasse 2. Da der primært er tale om små "klatvise" registreringer af lavbund, og da det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til fosforoverskud, jævnfør beregninger i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, er overholdt, er der ikke fra Ikast-Brande Kommunes side stillet yderligere vilkår til udbringingsarealerne i forhold til fosforoverskud.

Fosforoverskuddet vil tilføres jordpuljen og på sigt medvirke til, at jordens fosfortal vil stige. En sådan forøgelse af fosforindholdet i jordpuljen vil alt andet lige kunne medføre større risiko for tab af fosfor fra særligt sårbare arealer. Ikast-Brande Kommune vurderer dog i den forbindelse, at opfyldelsen af det generelle beskyttelsesniveau og efterlevelsen af de generelle regler i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* om udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelig til at mindske risikoen for tab af fosfor til overfladevand.

4.6.3. Gældende målsætninger

Faktaboks

De miljømæssige aspekter omkring vandløb og søer bliver reguleret gennem Statens vandplanlægning. Statens Vandplaner blev vedtaget i oktober 2014, og Vandplanerne udgør bindende forudsætninger for kommuneplanlægningen og anden kommunal planlægning og administration.

Vandplanerne fastsætter konkrete miljømål for de enkelte vandløb og søer. Som hovedregel er miljømålet "god tilstand". For at opnå en god tilstand kræves det, at både den økologiske og den kemiske tilstand er god.

Målsætningen for vandløb er som hovedregel en god kemisk tilstand. I forhold til den økologiske målsætning skelner man mellem en høj og en god tilstand. Miljømålet for økologisk tilstand i vandløb fastsættes ud fra smådyrsfaunaen. Smådyrsfaunaen bedømmes ved hjælp af Dansk Vandløbs-Fauna-Indeks (DVFI). Tilstanden angives i faunaklasser på en skala fra 1 til 7, hvor 7 er den bedste og 1 er den dårligste tilstand. For de fleste vandløb er kravet om god økologisk tilstand sat til faunaklasse 5 eller 6, og kravet om høj økologisk tilstand sat til faunaklasse 7.

²⁹ Fosfortallet (Pt) fremkommer ved en bestemt analysemetode, som giver et udtryk for dyrkningsjordens indhold af fosfor, som umiddelbart kan optages af plantevæksten. Én enhed i fosfortal svarer til 1 mg fosfor pr. 100 g jord og til ca. 25 kg fosfor pr. ha.

³⁰ FeBD:PBD-molforholdet: Forholdet mellem den del af jordens indhold af jern (Fe) og fosfor (P), der med en bestemt analysemetode kan ekstraheres fra jorden med stoffet bicarbonat-dithionit (BD).

Målsætningen for søer er ligeledes som hovedregel en god kemisk tilstand. Tilsvarende vandløb er den økologiske målsætning opdelt i en høj og en god tilstand. Miljømålet for økologisk tilstand er sat ud fra klorofyl a-koncentrationen³¹ i søerne. Grænseværdierne for klorofylindholdet afhænger af søtyperne.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til henholdsvis Dybdal Bæk og Matstrup Å, som afvander til henholdsvis Ringkøbing Fjord og Randers Fjord. Det er kun mark nr. 27-0 og 402-0, der ligger i umiddelbar nærhed af et åbent vandløb.

Dybdal Bæk er målsat til god økologisk tilstand, hvilket er opnået i forhold til smådyr. Den økologiske tilstand i forhold til fisk og makrofytter er ukendt. Matstrup Å er målsat til god økologisk tilstand på den del af åen, som arealerne afvander til. Målsætningen er nået i forhold til smådyr. Den økologiske tilstand i forhold til fisk og makrofytter er ukendt.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i umiddelbar nærhed af søer, som er særskilt målsatte jævnfør Statens Vandplaner.

Kommunens samlede vurdering i forhold til overfladevand

Statens Vandplaner, der blev vedtaget i oktober 2014 på baggrund af *Miljømålsloven* for planperioden frem til 2015, giver ikke anledning til ændringer i administrationsgrundlaget for afgørelser efter husdyrlovgivningen. Det aktuelle projekt er således, som udgangspunkt, vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til kvælstofudvaskning og fosforoverskud vil ifølge ansøgningen med tilhørende beregninger være overholdt.

I henhold til de arealudpegninger, der lægges til grund for beregningsmodellerne i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk, vil mere end 75 % af det udvaskede kvælstof fra de områder, som husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i, angiveligt blive reduceret og fjernet fra det udvaskende vand, inden dette når ud til fjordene. I kraft af den relativt store afstand mellem udbringningsarealerne og fjordene må det betragtes som sandsynligt, at den væsentligste del af kvælstoffet reduceres på vandets vej til fjordene.

Eventuel diffus afstrømning og tab af næringsstoffer fra udbringningsarealerne til vandløb vil formentlig ikke have væsentlig negativ indvirkning på de pågældende vandløb, idet næringsstoffer som kvælstof og fosfor på uorganisk bundet form normalt ikke har væsentlig betydning for de biologiske forhold i vandløb.

Risikoen for overfladeafstrømning fra husdyrbrugets udbringningsarealer til vandløb vil formentlig være minimal, idet arealerne udgøres af sandjorde og ikke ligger direkte op til vandløb.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste om udbringningsarealernes beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, sædskifte m.v.:

- at der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealerne til vandløb og grøfter

³¹ Klorofyl a er det mængdemæssigt vigtigste pigment i de mikroskopiske planter (planteplankton), der svæver i søvandet.

- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende, generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen – drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealerne vil ligge på et acceptabelt niveau
- at gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbruget ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende overfladevandes tilstande nås og opretholdes.

4.7. Natur

Faktaboks

I Kommuneplan 2013-2025 for Ikast-Brande Kommune er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

I Kommuneplan 2013-2025 er der udpeget "Naturområder", som udgør den vigtigste natur i Ikast-Brande Kommune.

De vigtigste naturområder er områder, som er beskyttede efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3 og målsat i klasse I og II – jævnfør kommunens naturmålsætningsværktøj – samt kommunens Natura 2000-områder.

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

4.7.1. Beskyttede naturtyper

Ved nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger arealer, der er registreret som beskyttede efter § 3 i *Naturbeskyttelsesloven*. Der ligger således et hedeareal ved markerne nr. 3-0, 2-0 og 96-0, et engareal ved markerne nr. 15-0, 16-0, 18-0, 74-0 og en mose ved mark nr. 53-0 – se kortbilag E1, E2 og E3. Se endvidere afsnit 2.5.1. Ammoniak og natur.

Der findes ikke beskyttede naturtyper på udbringningsarealerne, som er omfattet af kategori 1-natur, jævnfør § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Kommunen vurderer

Ingen af de registrerede § 3-arealer i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne er udpeget som kategori 2-natur, jævnfør § 7 i *Husdyrgodkendelsesloven*.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler – ikke vil påvirke områdets naturarealer i væsentlig grad som følge af markdriften.

4.7.2. Natura 2000-områder

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende indenfor habitatafgrænsningerne, skal visse ændringer i dyrknings- og/eller gødskningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Ca. 1,8 km vest for ejendommen findes et Natura 2000-område, Habitatområde H65 - Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnets Krat. Området er udpeget for at beskytte de store sammenhængende område med fortrinsvis hede-, overdrevs- og rigkærnatur i sammenspil med de helt specielle skovnaturtyper som bl.a. stilkege-krat og skovbevokset tørvemose. Desuden er området udpeget for at beskytte flere sjældne arter som damflagemus og blank seglmos.

Der er foretaget ammoniakberegning til habitatområdet, H65. Beregningen viser, at udvidelsen på husdyrbruget vil medføre en merdeposition på 0,0 kg N pr. år til området – se afsnit 2.5.1. Ammoniak og natur.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til henholdsvis Ringkøbing Fjord og Randers Fjord, der delvist er udpegede som Natura 2000-områder. Husdyrbruget har således ingen udbringningsarealer beliggende inden for Natura 2000-områder, men udbringningsarealerne afvander til Natura 2000-områder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, og i forlængelse af vurderingen i afsnit 2.5. Ammoniakfordampning fra stald og gødningsopbevaringslager og afsnit 4.6. Overfladevand:

- at driften af husdyrbrugets arealer ikke i sig selv vil indebære en væsentlig negativ indvirkning på Natura 2000-områder
- at husdyrbruget ikke i sig selv vil være en hindring for, at målsætningerne for de pågældende Natura 2000-områders tilstande nås og opretholdes
- at udvidelsen af husdyrbrugets produktion overordnet betragtet ikke nødvendigvis medfører en øget husdyrproduktion og en øget miljøpåvirkning i regionen, idet strukturudviklingen går mod færre, men større bedrifter. Den kumulerede, regionale effekt af husdyrbrugets udvidelse og andre bedrifters udvidelser og deres øgede miljøpåvirkning vil formentlig samlet set – helt eller delvist – blive modvirket af en nedgang i husdyrproduktionen på andre bedrifter.

4.7.3. Plante- og dyrearter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets³² bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen, men blandt andet frynseflagermus, langøret flagermus, damflagermus, vandflagermus, brun-flagermus, sydflagermus, troldflagermus, pipistrelflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og ulv vil formentlig i et vist omfang kunne træffes på eller ved husdyrbrugets arealer.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, er almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt
- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

5. Anvendelse af bedste tilgængelige teknik – BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Faktaboks

En landbrugsbedrift bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Miljøstyrelsen har oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik i de tidligere BAT-byggeblade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt. Dette afspejler sig også i Miljøstyrelsens senest udarbejdede Teknologiblade på området.

³² EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

5.1. BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Ansøgers BAT-redegørelse

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere PH- værdi (svovlsyrebehandling).

En stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniak tabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af husdyrgødning gælder således følgende:

- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 meter fra byområder på weekend- og helligdage)
- Gylle skal som minimum udbringes med slæbeslanger (bredspreddning forbudt)
- Gylle der udbringes på sort jord (ubevokset mark) skal være nedbragt senest 6 timer efter udbringning
- Al udbringning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker ske ved nedfældning eller med teknik med tilsvarende lav ammoniakfordampning.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning af husdyrgødning vil kunne nås ved krav om nedfældning af al husdyrgødning eller ved tilsætning af svovlsyre til husdyrgødningen. Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser. Tilsvarende vurderer Miljøstyrelsen, at svovlsyrebehandling af gylle er en uforholdsmæssig dyr teknologi at indføre alene af hensyn til miljøeffekten i marken. På denne baggrund vurderer Miljøstyrelsen at gældende lovgivning vedrørende udbringning er BAT.

Kvælstof er et vigtigt plantenæringsstof. Optimal udnyttelse af de tilførte næringsstoffer med gyllen medføre mindre udvaskning af kvælstof til grundvand og overfladevand. Teknikker til reduktion af kvælstof er derfor rettet mod at øge afgrødernes optagelse af kvælstof. Der er følgende teknikker:

- Teknikker til optimal fordeling af husdyrgødningen i marken
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstsæson
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof.

En stor del af de teknikker, der kan reducere udvaskningen af kvælstof i marken er allerede implementeret via *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*. Eksisterende lovgivning der tager sigte på at reducere udvaskningen af kvælstof er:

- Fastsatte harmonikrav (hvor meget husdyrgødning der må udbringes pr. ha)
- Regler for hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes
- Regler for hvor meget kvælstof der må tilføres den enkelte afgrøde totalt
- Regler for hvor stor en andel af kvælstoffet der skal udnyttes i husdyrgødningen
- Krav om udarbejdelse af mark- og gødningsplaner.

En yderligere reduktion af tabet af nitrat fra marken vil kunne opnås ved nedfældning eller separation af husdyrgødningen og afsætning af den faste fraktion til biogasanlæg eller forbrænding. Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at det niveau, som er opnåeligt ved eksisterende lovkrav er BAT.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik til udbringning af husdyrgødning med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

6. Landskabelige og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige landskabsmæssige og kulturhistoriske udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen (www.kommuneplan.ikast-brande.dk), fredninger og generel lovgivning. Det vil sige i forhold til: relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

6.1. Landskabelige værdier

Faktaboks

Værdifulde landskaber

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dal-landskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med heder og plantager vest for højderyggen. De værdifulde landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor tiltagene for at beskytte dem ikke er ens.

I Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget værdifulde landskaber, hvor der er tale om både "bevaringsværdige landskaber" og "større sammenhængende landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige værdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortælleverdi, æstetisk værdi og/eller rekreativ værdi.

De "bevaringsværdige landskaber" er landskaber, som rummer en stor fortælleverdi – eksempelvis: ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse, hvordan landskabet er skabt, for eksempel er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den seneste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "større sammenhængende landskaber" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug, skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. Større sammenhængende landskaber er landskabet, som er uforstyrrede, hvilket betyder, at landskabet som udgangspunkt ikke er visuelt og støjmæssigt påvirket af større tekniske anlæg som eksempelvis større el-ledningsnet, veje, større produktionsanlæg, vindmøller, master, og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden – også kaldet profiler – eller sammenhængende landskabsformer. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

Ingen af arealerne i Ikast-Brande Kommune ligger inden for et område, der er udpeget som et "større sammenhængende landskab" eller som "bevaringsværdigt landskab" i Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune.

Alle arealer i Ikast-Brande Kommune og bygningerne ligger helt inden for et område, der er udpeget som "*geologisk bevaringsværdi*" i Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune. Jævnfør kommuneplanen skal de geologiske værdier bevares, og de skal være synlige i landskabet. Således skal byggeri, gravning, anlægsarbejde, tekniske anlæg, beplantning og andet, der slører de karakteristiske overgange og træk i landskabet undgås, med mindre det tilsidesætter andre hensyn og beskyttelser. Hvor det er nødvendigt at tillade anlæg og byggeri, er det vigtigt, at der i hvert enkelt tilfælde findes den bedste løsning.

Det ønskede byggeri på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede vil ifølge det oplyste komme til at ligge i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger, og vil have en udformning og udseende, som svarer til de eksisterende bygninger. Det er oplyst, at der i forbindelse med projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil ske yderligere byggeri eller andre væsentlige ændringer i arealanvendelsen på de af husdyrbrugets arealer, der ligger inden for det udpegede geologisk bevaringsværdige landskaber.

Husdyrbruget anlæg ligger uden for øvrige relevante bygge- og beskyttelseslinjer.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger har taget de nødvendige hensyn til den landskabelige værdi ved at etablere den planlagte nye stald på en sådan måde, at den kommer til at indgå som en del af helheden omkring Sandvadvej 36, Nørre Snede

- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter og fortælleværdi i de udpegede landskabsområder
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

6.2. Kulturhistoriske værdier

Faktaboks

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

Ikast-Brande Kommune er ikke præget af værdifuld bygningskultur, her findes ingen købstæder, slotte eller herregårde. Her er det jorden og infrastrukturen, der har skabt vores værdifulde kulturhistoriske spor. Det er historien om, hvordan mennesket opdyrkede heden og udnyttede jordens ressourcer til overlevelse, og historien om hvordan jernbanen og Hærvejen har skåret sig gennem landskabet og dannet grundlaget for byerne.

I Kommuneplan 2013-2025 for Ikast-Brande Kommune er der udpeget kulturhistoriske værdier, hvor der er tale om både *"værdifulde kulturmiljøer"* og *"kulturhistoriske bevaringsværdier"*. Der er foretaget en afvejning af de kulturhistoriske interesser i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes.

De *"værdifulde kulturmiljøer"* er typisk større eller mindre områder, der eksempelvis afspejler: en bestemt tidsepoke eller en landsbytype, et område med en koncentration af fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund eller kirker med kirkegårde og deres omgivelser.

De *"kulturhistoriske bevaringsværdier"* er typisk enkeltelementer, som mindsten og enkeltgravhøje, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg eller stendiger, alléer og levende hegn.

Udpegningen af kulturhistoriske værdier betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede områder. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier, så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt eller bliver forringet.

Jævnfør Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune, skal det undgås, at nyt byggeri, anlæg eller ændringer i landskabet udformes eller placeres på en måde, der forringer oplevelsen eller kvaliteten af de udpegede kulturhistoriske værdier.

Der er jævnfør Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune ikke udpeget *"kulturhistoriske værdier"* på husdyrbrugets arealer. Dele af arealerne i Ikast-Brande Kommune ligger indenfor et område, der i Kommuneplan 2013 – 2025 for Ikast-Brande Kommune er udpeget *"værdifuldt kulturmiljø"*.

Ved flere af arealerne i Ikast-Brande Kommune er der registreret fortidsminder i form af gravhøje. I henhold til *Museumslovens*³³ § 29 f må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af to meter fra disse. Jævnfør *Naturbeskyttelseslovens* § 18 og § 65 må der desuden ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring af tilstanden inden for 100 meter fra fortidsminder, der er synlige i terrænet. Landbrugsmæssig markdrift – bortset fra tilplantning med juletræer eller anden beplantning – regnes ikke som en tilstandsændring i den sammenhæng.

Ved flere af markerne er der registreret diger, som er beskyttet efter § 29 a i *Museumsloven*. Der må ikke foretages ændring af tilstanden af disse diger, medmindre kommunen har meddelt dispensation hertil.

Der er ikke registreret fortidsminder og/eller diger på det areal, som ønskes bebygget i forbindelse med projektets gennemførelse, og det pågældende areal ligger mere end 100 meter fra registrerede fortidsminder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste:

- at projektets gennemførelse på husdyrbruget ikke vil være i strid med hensynet til de kulturhistoriske interesser i området
- at den planlagte tilbygning til den ordlige kostald med dens placering, størrelser og de valgte materialer, vil indgå som en naturlig helhed med resten af ejendommens bygninger.
- at husdyrbrugets drift – ved overholdelse af de til enhver tid gældende regler – vil ske under hensyntagen til bevarelsen af de kulturhistoriske værdier i landskabet.

7. Alternative muligheder, 0-alternativet og ophør af driften

Ansøgers oplysninger

Ole Lind ønsker at udvide dyreholdet, og derved fremtidssikre bedriften, således at den også i fremtiden vil have et indtjeningsgrundlag af en tilfredsstillende størrelse. Ole Lind har som eneste alternative løsning til denne udvidelse, at fortsætte med nudriften. Hvis den ønskede udvidelse ikke kan gennemføres, vurderes det, at ejendommen på længere sigt vanskeligt kan drives som et moderne produktionslandbrug.

Hvis Ikast-Brande Kommune ikke kan godkende udvidelsen af kvægbruget, vil produktionen fremover udgøre de nuværende 600 DE. Dette vil ikke i sig selv medføre, at der ikke udbringes husdyrgødning på de pågældende arealer fremover. Idet der efter udvidelsen ikke sker en væsentlig forøgelse i ammoniakdeposition, kvælstofudvaskning og fosforoverskud i forhold til nudrift, anses 0-alternativet ikke for at have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen med de stillede vilkår og forudsætninger gennemføres.

Kommunen vurderer

Hvis udvidelsen/ændringen af husdyrbrugets produktion ikke foretages – 0-alternativet – vil produktionen på de nuværende ca. 600 DE kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. Dette vil ikke i sig selv

³³ Lovbekendtgørelse nr. 1190 af 27. september 2016 af museumsloven.

medføre, at der ikke udbringes husdyrgødning på de arealer, der indgår som udbringningsarealer i miljøgodkendelsen. 0-alternativet vil blandt andet af den grund ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen/ændringen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves. Tilsvarende ville et valg af en eventuel alternativ mulighed ikke nødvendigvis have medført en mindre miljøbelastning end det ansøgte.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Ved driftsophør forstås i denne forbindelse: ophør af alle aktiviteter på husdyrbruget, når husdyrbruget har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i [§ 12](#), stk. 1, nr. 1-3, i *Husdyrgodkendelsesloven*, eller situationer omfattet af [§ 33](#), stk. 3, i lov *Husdyrgodkendelsesloven*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i [§ 12](#), stk. 1, nr. 1-3, i *Husdyrgodkendelsesloven*.

8. Bilagsfortegnelse

Bilag 1	- Drifts-logbog
Bilag 2	- Beredskabsplan
Bilag 3	- Høringssvar fra Hedensted Kommune
Kortbilag A	- Situationsplan
Kortbilag B	- Afstand fra ejendommen til nærmeste nabo
Kortbilag C	- Oversigt over samtlige udbringningsarealer
Kortbilag D	- Arealudpegninger i henhold til <i>Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen</i>
Kortbilag E	- Arealer registreret som beskyttet efter <i>Naturbeskyttelseslovens</i> § 3

Bilag 1

Drifts-logbog

En driftsinstruks svarende til nedenstående føres løbende med angivelse af datoer for, hvornår hvilke hændelser er indtruffet – jævnfør vilkår 1.4. for miljøgodkendelsen.

Drifts-logbog for Sandvadvej 36, 8766 Nr. Snede , perioden 1. januar 20__ til 31. december 20__

Hændelse	Dato for svigt	Dato og for genoptaget drift	Bemærkninger
Skraber på dyrenes gang-arealer ude af drift			
Skraber på dyrenes gang-arealer ude af drift			
Skraber på dyrenes gang-arealer ude af drift			

Hændelse	Startdato for serviceeftersyn	Slutdato for serviceeftersyn	Bemærkninger
Service på skrabere			
Service på skrabere			

Hændelse	Dato for påbegyndelse	Dato for afslutning	Bemærkninger
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for ansatte			
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for nyansat(te)			
Gennemgang af relevante vilkår og driftsforskrift/beredskabsplan for nyansat(te)			

Bilag 2

Beredskabsplan

Til inspiration: Bilag 4 – Beredskabsplan – til Skov- og Naturstyrelsens Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, 1027/2007

Kan findes via: http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/Tidligere_vejledning/Bilag_til_SNS-vejledning.pdf

Bilag 3

Høringsvar fra Hedensted Kommune

Ikast-Brande Kommune
Bygge- og Miljøafdelingen
Centerparken 1
7330 Brande
teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk
Att. Anne Jul Kristensen
ajkri@ikast-brande.dk

Aino Hvam
Direkte nr.: 7975 5619
aino.hvam@hedensted.dk
Lok.id.: 766-000324
Sagsnr.: 09.17.22-K04-1-16

Dato: 3. oktober 2016

Svar på arealhøring i forbindelse med miljøgodkendelse af Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede

Hedensted Kommune har modtaget anmodning om udtalelse fra Ikast-Brande Kommune, vedr. udbringningsarealer i Hedensted Kommune, der indgår i ansøgning om miljøgodkendelse af produktionen på Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede. Ole Lind er ejer af Sandvadvej 36.

Høringssvaret gives i henhold til § 45 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹.

Arealerne er beliggende mellem Sandvad og Hage, vest for Hjortsvang. Hedensted kommune skal vurdere, om der skal stilles vilkår til driften af udbringningsarealerne.

Hedensted Kommune har tidligere udtalt sig² om hovedparten af de arealer, der er beliggende i Hedensted Kommune. Hedensted Kommune har udtalt sig i 2008, da den oprindelige miljøgodkendelse af Sandvadvej 36 blev givet, og igen i 2009 og 2011 i forbindelse med udskiftning af arealer og tillæg til miljøgodkendelsen. De arealer, hvor Hedensted Kommune allerede har udtalt sig vil ikke blive omtalt yderligere i denne udtalelse. Nye arealer kan ses i bilag 1. Alle arealer kan ses i bilag 2.

De nye arealer i Hedensted Kommune er ejede og forpagtede arealer. Fordeling af arealerne i Hedensted Kommune:

Ejet: 4,9 ha
Forpagtet: 5,2 ha
I alt 10,1 ha

Aktuelt søges der om at udvide dyreholdet fra 330 årskøer med opdræt til 500 årskøer med opdræt (fra 599,1 dyreenheder (DE) til 924,0 DE).

Grundvand

Arealerne ligger uden for grundvandsområder. Ingen af arealerne ligger i oplandet til vandværker.

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at de generelle regler om gødningsnormer og harmonikrav er tilstrækkelige til at beskytte grundvandet, og at grundvandet ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af det konkrete projekt.

¹ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, Bek. nr. 44 af 11. januar 2016.

² Breve til Ikast-Brande Kommune, dateret 22. maj 2008, 26. juni 2009 og 13. juli 2011

Planforhold

Arealerne ligger ikke indenfor "særlig værdifuldt landskab". Mark 24-0 er udpeget som "særligt værdifuldt landbrugsområde". Mark 24-1 er udpeget som SFL-område³. På mark 26-0 er to fortidsminder, som ikke er fredede⁴.

Der er ingen diger langs arealerne.

De nævnte forhold har ingen betydning for normal drift af jorden.

Overfladevand

Hovedparten af arealerne (ca. 8,2 ha) afvander til Ringkøbing Fjord/Skjern Å via Dybdal Bæk.

Omtrent halvdelen af mark 24-0 (ca. 1,9 ha) afvander til Randers Fjord/Gudenåen.

Kvælstof

I ansøgningskema 88975 i husdyrgodkendelse.dk er der beregnet et dyretryk på 2,28 DE/ha og en udvaskning på 59,7 kg N/ha. I husdyrgodkendelse.dk beregnes desuden udvaskningen svarende til planteavlbrug: 75,9 kg N/ha, hvormed husdyrbruget har reduceret udvaskningen med 16,2 kg N/ha, i forhold til planteavlsniveau.

Den lovbestemte beskyttelse af vandområder mod nitrat er fastlagt i bilag 3 til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder. Arealer, som hører under kategorierne "Nitratklasse 1, 2 eller 3" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar eller tilsvarende tiltag end de generelle regler. Det er Miljøstyrelsen, der har udpeget de nitratfølsomme områder. Udbringningsarealerne ligger ikke i et område, der af Miljøstyrelsen er udpeget som nitratklasse område.

Afskæringskriterier

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet, dvs. dermed vurdere om der er belæg for at stille vilkår, der rækker ud over de lovfastsatte beskyttelsesniveauer. Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område⁵. Vurderingen foretages jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejlednings afskæringskriterier.

Miljøstyrelsens afskæringskriterier

Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug (WIKI-vejledningen) rummer afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter Husdyrgodkendelsesloven. Ifølge vejledningen vil et projekt ikke som følge af nitratudvaskning medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter, når vejledningens afskæringskriterier er overholdt. Afskæringskriterierne er:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til ni-

³ Udpegning fra Amternes tid, hvor der kunne søges støtte til miljøvenlig jordbrugsdrift.

⁴ Der er en overpløjet rundhøj, og der er fundet flintedolk og pilespidt fra stenalderen på arealet.

⁵ Jf. Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, afsnit om Miljøgodkendelse, Arealer, nitrat, Overfladevand (vurdering).

tratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ad. pkt. 1.

Miljøstyrelsen har offentliggjort et kortmateriale, der viser udviklingen i antallet af dyreenheder i de forskellige kystvandsoplande fra 2007 til og med 2015.

Arealerne ligger i oplandet til:

- En lille del (ca. 1,9 ha) afvander til Randers Fjord.
- Hovedparten af arealerne (ca. 8,2 ha) afvander til Ringkøbing Fjord.

I oplandet til Randers Fjord er der, jf. nævnte kortmateriale, sket et fald i antallet af dyreenheder med ca. 9,8 % fra 2007 til og med 2015. Afskæringskriteriet er dermed overholdt.

En mindre del af udbringningsarealerne er beliggende i oplandet til Ringkøbing Fjord. I oplandet til Ringkøbing Fjord er der sket en mindre stigning i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2015. Stigningen er fra 245.988,93 DE til 251.354,71 DE, svarende til 2,2 %. Oplandets samlede størrelse er på 347.745 ha (og er dermed det største kystvandopland). Heraf udgør det ansøgte areal i Hedensted Kommune en forsvindende lille del. I husdyrgodkendelse.dk er det beregnet, at det ansøgte sædskifte (K12) udvasker 16,2 kg N/ha mindre end et planteavlssædskifte. Af WIKI-vejledningen fremgår: "Kommunen kan uanset en eventuel stigning i husdyrholdet siden 2007 godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlbrug."

Fosfor

Det lovbestemte beskyttelsesniveau af vandområder mod påvirkning af fosfor er rettet mod de oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor. Det er Miljøstyrelsen, der har udpeget disse oplande. Indenfor disse områder, er der skærpede krav til tildelingen af fosfor på arealer bestående af drænet lerjord, drænede eller detailgrøftede sandjorder samt på arealer, der er udpeget som lavbundsarealer med forhøjet risiko for tab af fosfor til vandmiljøet. Sådanne arealer medfører, ifølge lovgivningen, at der stilles krav til fosforoverskuddet, afhængig af arealernes fosforklasser⁶.

⁶ Fosforklasser omfatter drænet lerjorde med angivelse af jordens fosfortal eller lavbundsjarde, altså jorde, hvor der er risiko for fosforudvaskning. Der er i alt fire fosforklasser.

Oplandet til Gudenåen/Randers Fjord er betegnet som fosforfølsom, og derfor skal statens beskyttelsesniveau for fosfor være opfyldt. Gudenåen afvander til Randers Fjord, der er Internationalt Naturbeskyttelsesområde, Habitatområde nr. 14, Ålborg bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. Ringkøbing Fjord er ligeledes Internationalt Naturbeskyttelsesområde, Habitatområde nr. 69, Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Arealer, som hører under kategorierne "Fosforklasse 0, 1, 2 eller 3" betegner forskellige områder defineret i forhold til fosfortal og lavbundsområde. I ansøgningen er angivet, at der i alt er 1,7 ha med fosforklasse 2 på arealerne i Hedensted Kommune. Ifølge husdyrgodkendelse.dk, skema 88975, er kravet til fosforoverskud overholdt, idet det maksimalt tilladte fosforoverskud (på bedriftsniveau) er 5,1 kg P/ha/år, og fosforoverskuddet i det ansøgte projekt er 5,0 kg P/ha/år.

Hældning og erosion

Mark 25-1 er angivet som et areal med erosionsrisiko 1-5 kg/m², hvor jordbearbejdning bør tilpasses, så erosion minimeres. Mark 25-1 ligger ikke vandløbsnært, og Hedensted Kommune vurderer, at der ikke er risiko for afstrømning af jord og næringsstoffer til vandløb.

Der er skrånende områder på nogle af arealerne. Det er Hedensted Kommunes vurdering, at der ikke er nogen væsentlig risiko for erosion og dermed udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet.

Vandløb og søer

Langs det østlige skel ved mark 24-1 og det nordøstlige skel af mark 24-0 løber et privat vandløb, som afvander til Dybdal bæk, se bilag 1. Ved dette vandløb er der udpeget fosforklasse 2 (lavbundsområde), og noget af fosforklasse 2 området dækker mark 24-1.

Der er ingen væsentlig erosionsrisiko eller skrånende områder mod vandløbet. Det er Hedensted Kommunes vurdering, at de generelle regler om bræmmer er tilstrækkelige til at beskytte vandløbet.

Der er ingen søer på, eller i umiddelbar nærhed af arealerne.

Natur

Nærmeste Internationale Naturbeskyttelsesområde ligger ca. 520 m syd-vest for mark 24-0 (Habitatområde nr. 65: Store vandskel, Rørbæk sø og Tinet krat). Uldum Kær (Habitatområde nr. 66 (naturområde) og nr. 44 (fuglebeskyttelsesområde) Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær) ligger ca. 6,6 km syd-øst for mark 24-0. Det er Hedensted Kommunes vurdering, at afstanden til områderne gør, at de Internationale Naturbeskyttelsesområder ikke vil blive påvirket af udbringning af husdyrgødning på arealerne.

Nærmeste naturområde beskyttet efter § 7⁷ i Husdyrgodkendelsesloven⁸ ligger ca. 850 m vest for mark 24-0, i Habitatområde nr. 65. Området er et overdrev.

Der er ingen potentielt ammoniakfølsom skov i nærheden af arealerne.

Ingen af arealerne grænser op til natur, som er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Der er ikke registreret artsdata på eller i nærheden af arealerne.

⁷ Større overdrev og heder

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Konklusion

Det er Hedensted Kommunes vurdering, at de ansøgte arealer i Hedensted Kommune ikke udløser krav om vilkår i miljøgodkendelsen.

Med venlig hilsen

Aino Hvam
(sent pr. mail)

Kopi tilsendes via digital post/e-mail:

Ansøger:

Ole Lind, Sandvadvej 36, 8766 Nørre Snede: lystbjerggaard@mail.tele.dk

Ejere af forpagtet udbringningsareal:

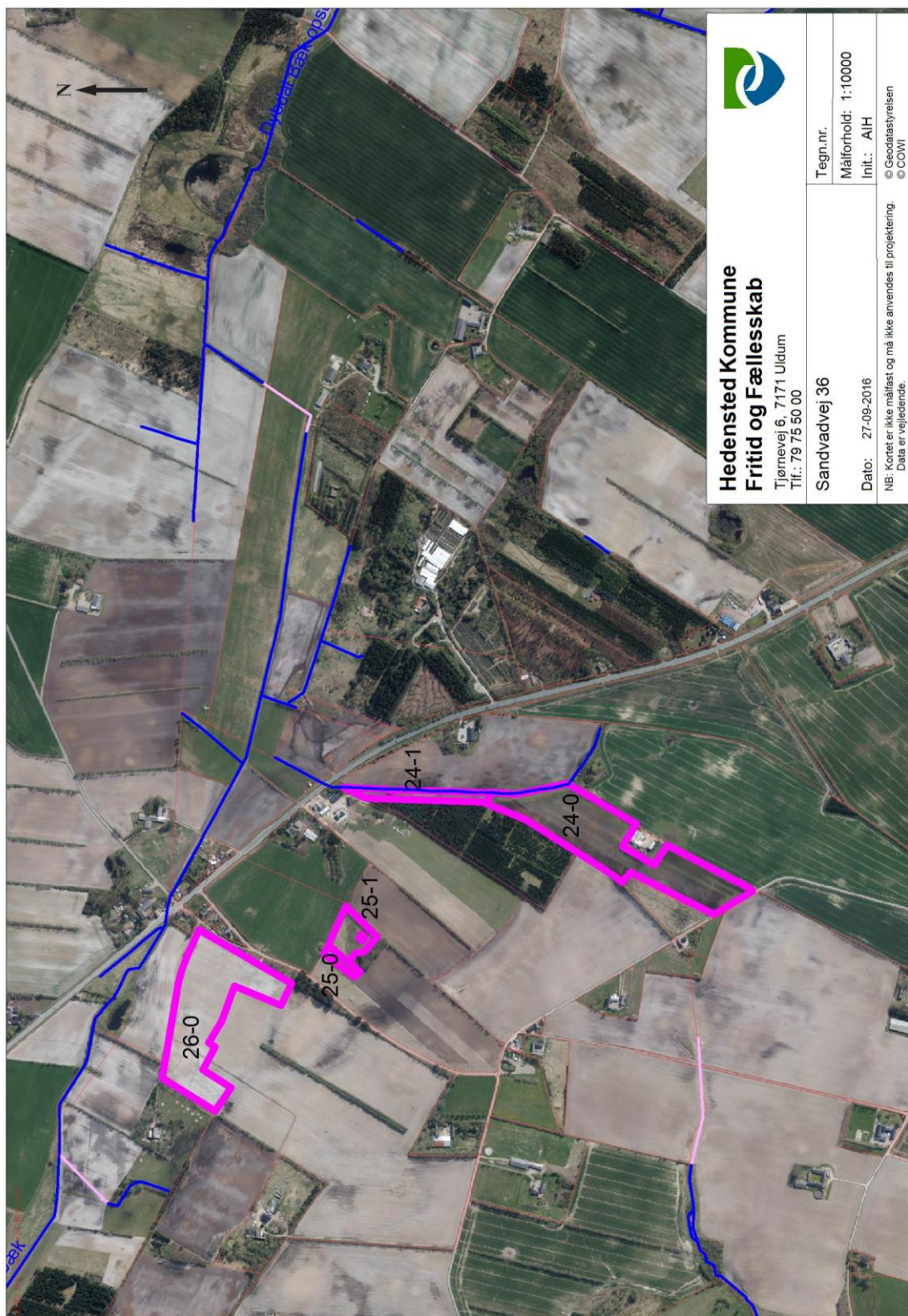
Morten Søby, Lupinmarken 35, 8765 Klovborg

Konsulent: Kjartan Einarson: kje@lmo.dk

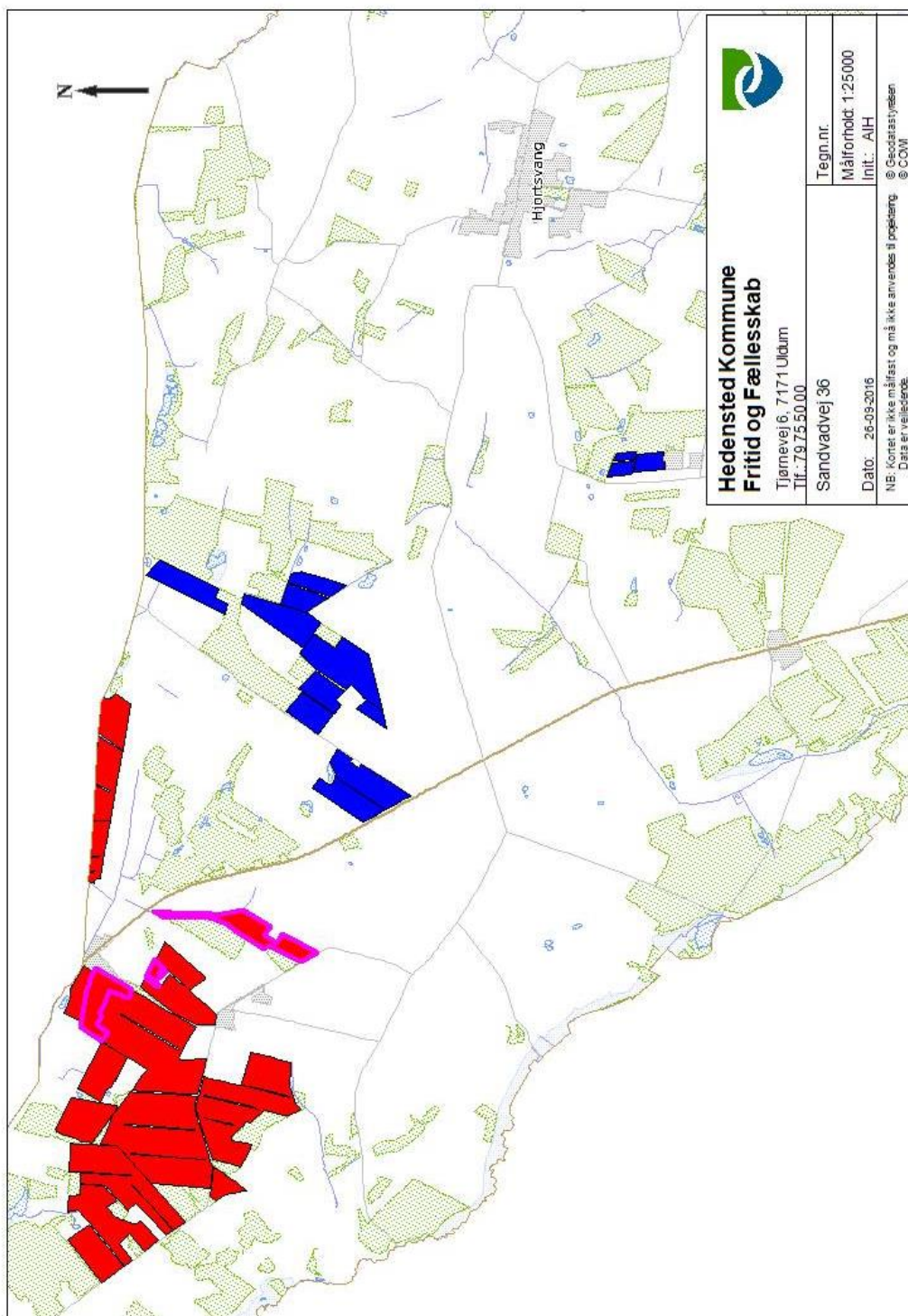
Bilag 1.

De nye arealer i Hedensted Kommune er vist med pink. De blå streger er vandløb.

Bilag 2.

Alle arealer i Hedensted Kommune. Hovedparten er vurderet tidligere.
Rød er ejet/forpagtet areal, blå er gylleaftaleareal.

- 1: Stuehus
- 2: Maskinhus
- 3: Værksted og foderlade
- 4: Kvie- og hestestald
- 5: Malkerum
- 6: Kalvehytter
- 7: Kostald (syd)
- 8: Kostald (nod)
- 9: Kostald (tilbygning)
- 10: Udvidelse af ensilageplads

Kortbilag A: Situationsplan -
Sandvadvej 36, 8766 Nr. Snede

Målforhold 1:1250
 Dato 14-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring
 Staldafsnit

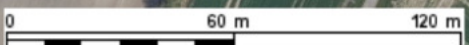
SD 1000 - garanteret geometri

250 meter

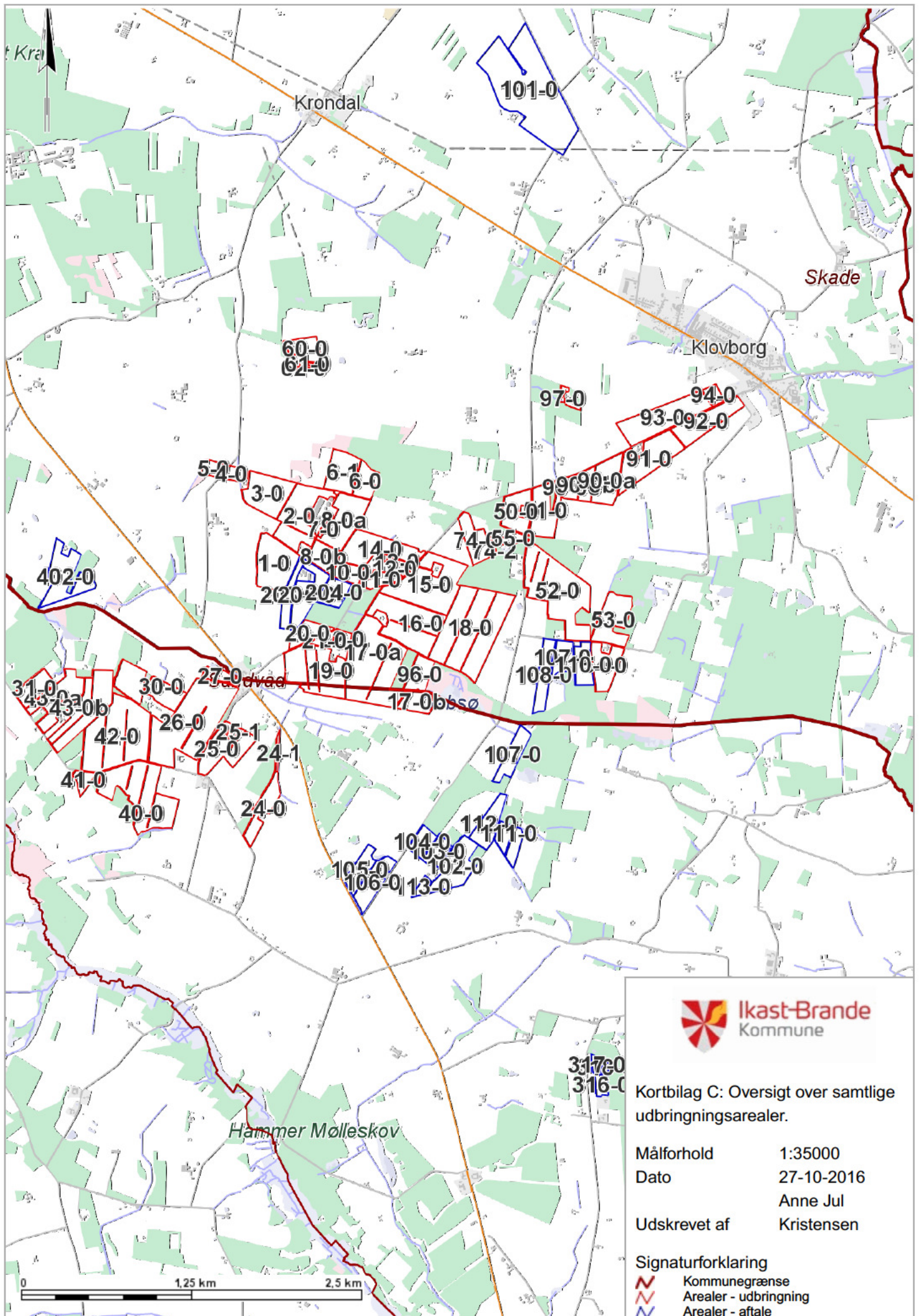
34

36

Kortbilag B: Afstand fra ejendommen (Sandvadvej 36) til nærmeste nabo (Sandvadvej 34).

Målforhold	1:2000
Dato	27-10-2016
	Anne Jul
Udskrevet af	Kristensen

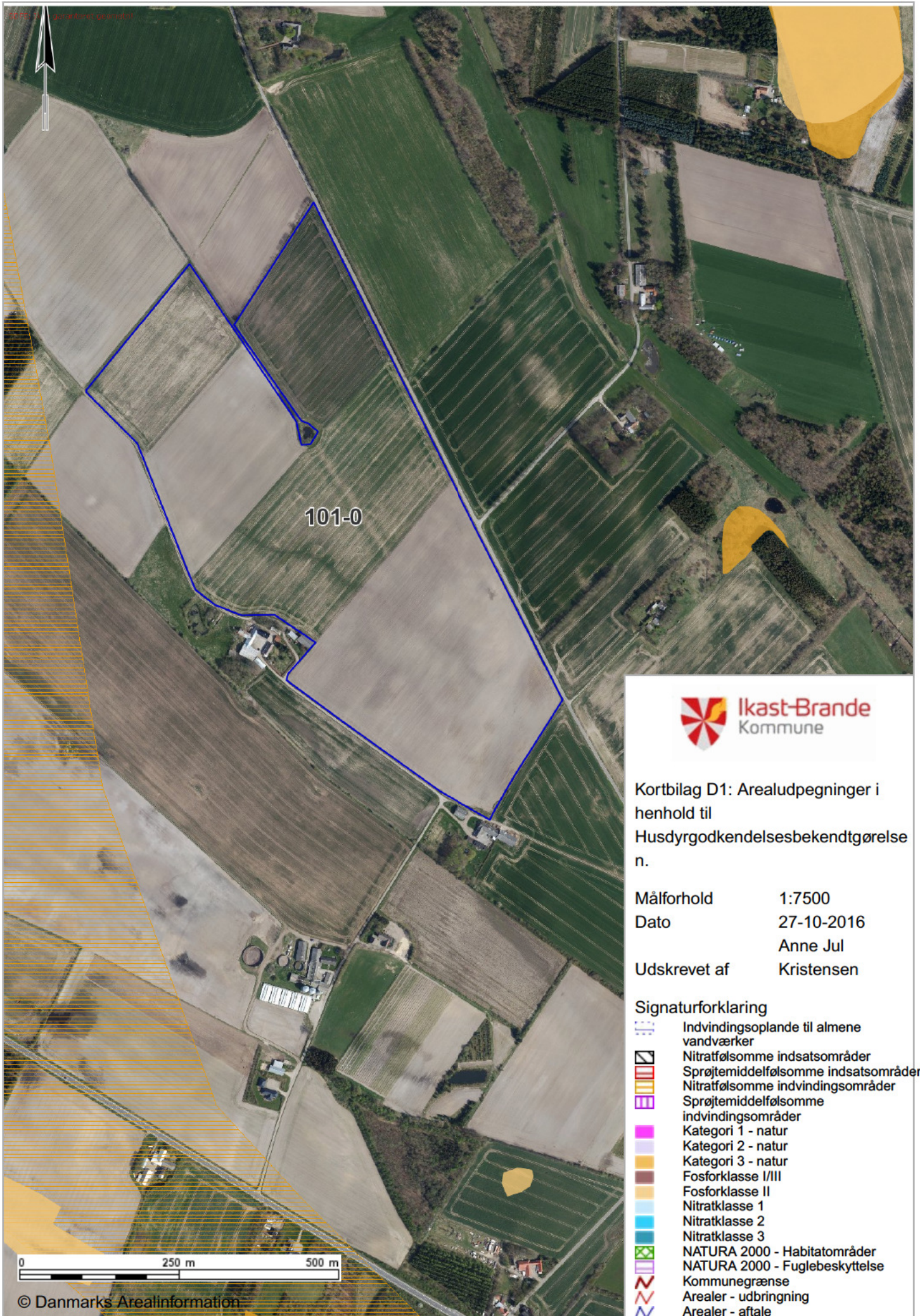

Ikast-Brande
 Kommune

Kortbilag C: Oversigt over samtlige udbringningsarealer.

Målforhold	1:35000
Dato	27-10-2016
	Anne Jul
Udskrevet af	Kristensen

Signaturforklaring

	Kommunegrænse
	Arealer - udbringning
	Arealer - aftale

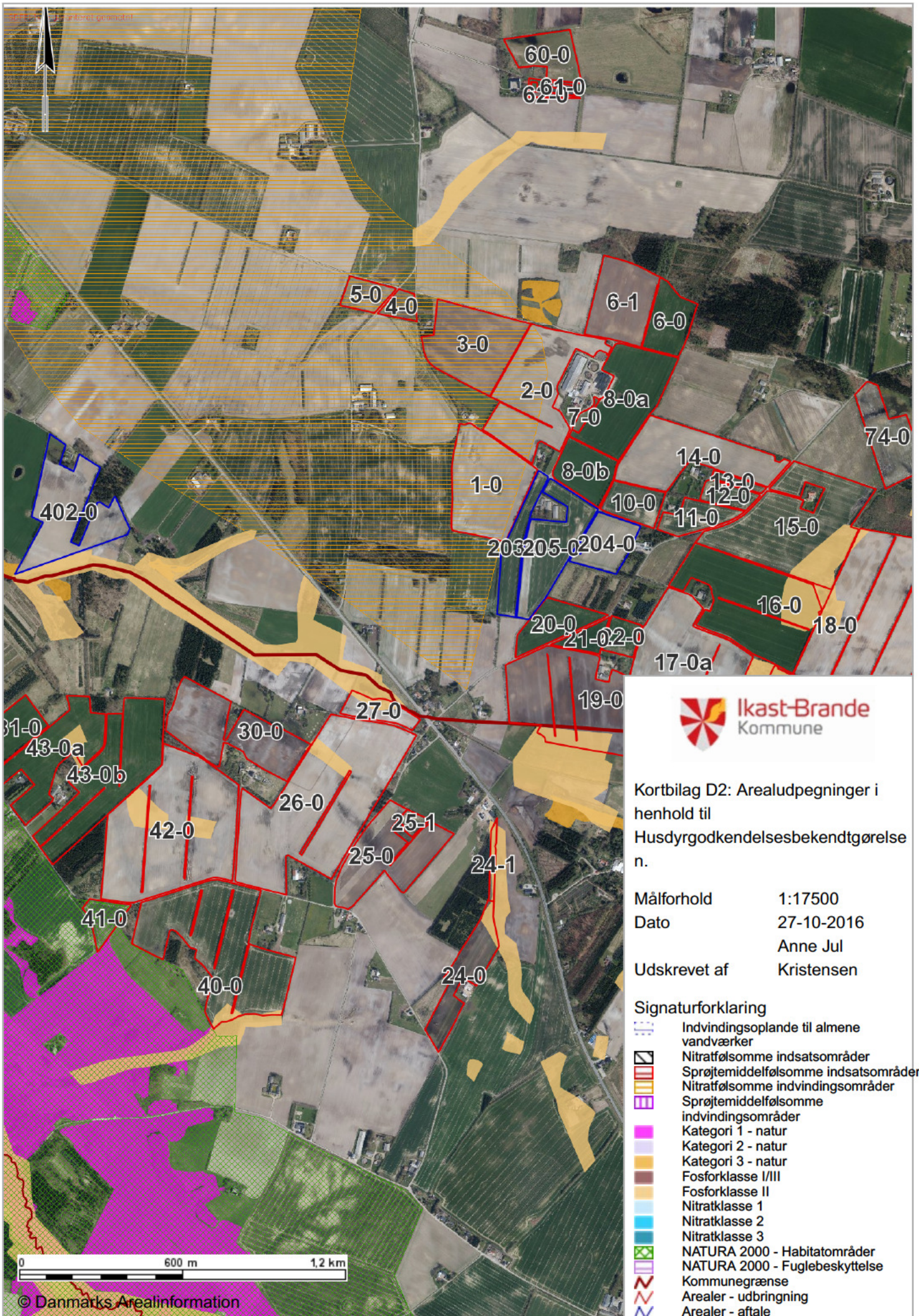
Kortbilag D1: Arealudpegninger i henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Målforshold 1:7500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring

- Indvindingsoplade til almene vandværker
- Nitratfølsomme indsatsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indsatsområder
- Nitratfølsomme indvindingsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
- Kategori 1 - natur
- Kategori 2 - natur
- Kategori 3 - natur
- Fosforklasse I/III
- Fosforklasse II
- Nitratklasse 1
- Nitratklasse 2
- Nitratklasse 3
- NATURA 2000 - Habitatområder
- NATURA 2000 - Fuglebeskyttelse
- Kommunegrænse
- Arealer - udbringning
- Arealer - aftale

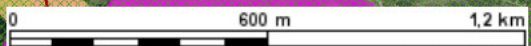
0 250 m 500 m

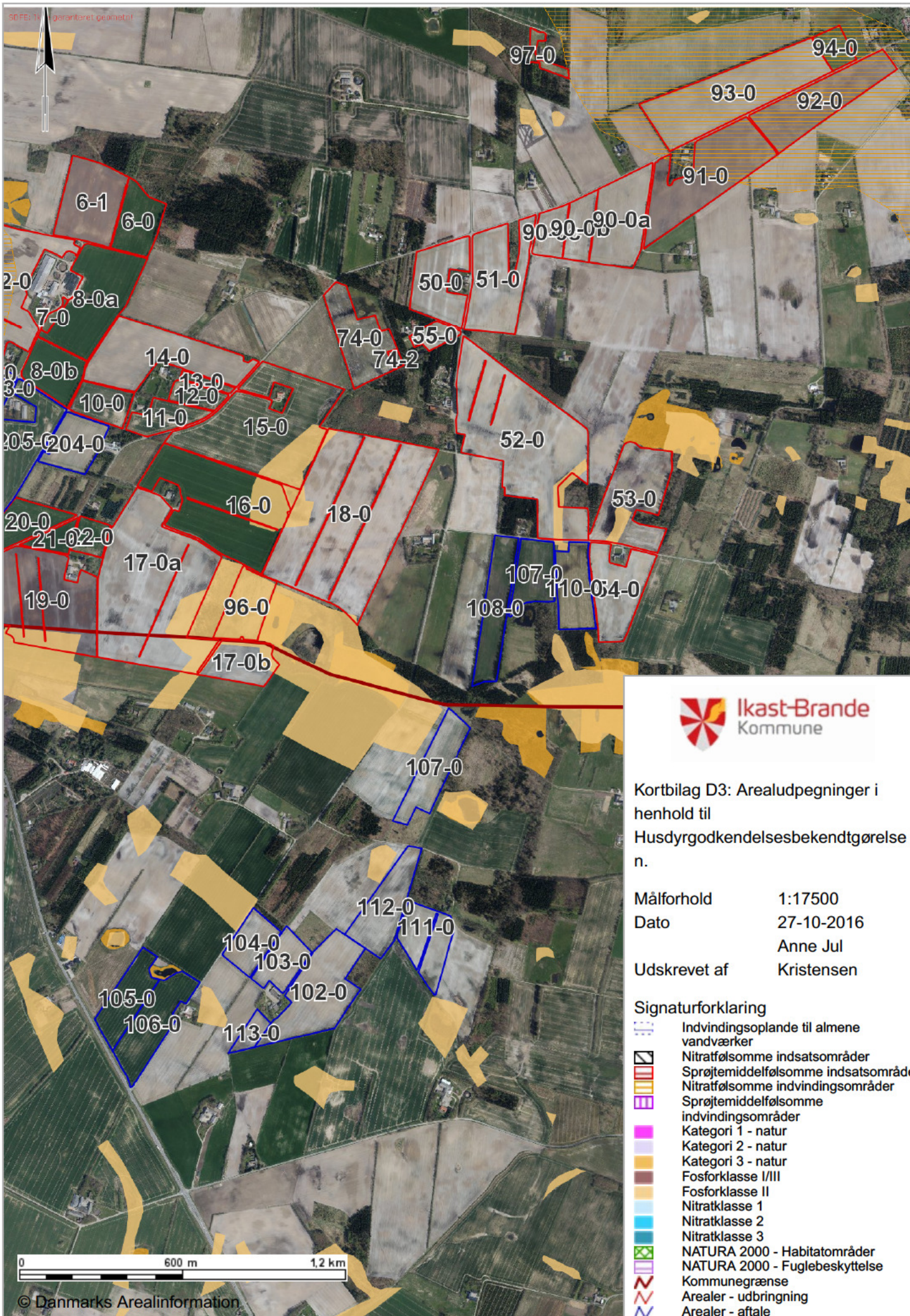

Kortbilag D2: Arealudpegninger i henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse n.

Målforhold 1:17500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

- Signaturforklaring**
- Indvindingsoplande til almene vandværker
 - Nitratfølsomme indsatsområder
 - Sprøjtemiddelfølsomme indsatsområder
 - Nitratfølsomme indvindingsområder
 - Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
 - Kategori 1 - natur
 - Kategori 2 - natur
 - Kategori 3 - natur
 - Fosforklasse I/III
 - Fosforklasse II
 - Nitratklasse 1
 - Nitratklasse 2
 - Nitratklasse 3
 - NATURA 2000 - Habitatområder
 - NATURA 2000 - Fuglebeskyttelse
 - Kommunegrænse
 - Arealer - udbringning
 - Arealer - aftale

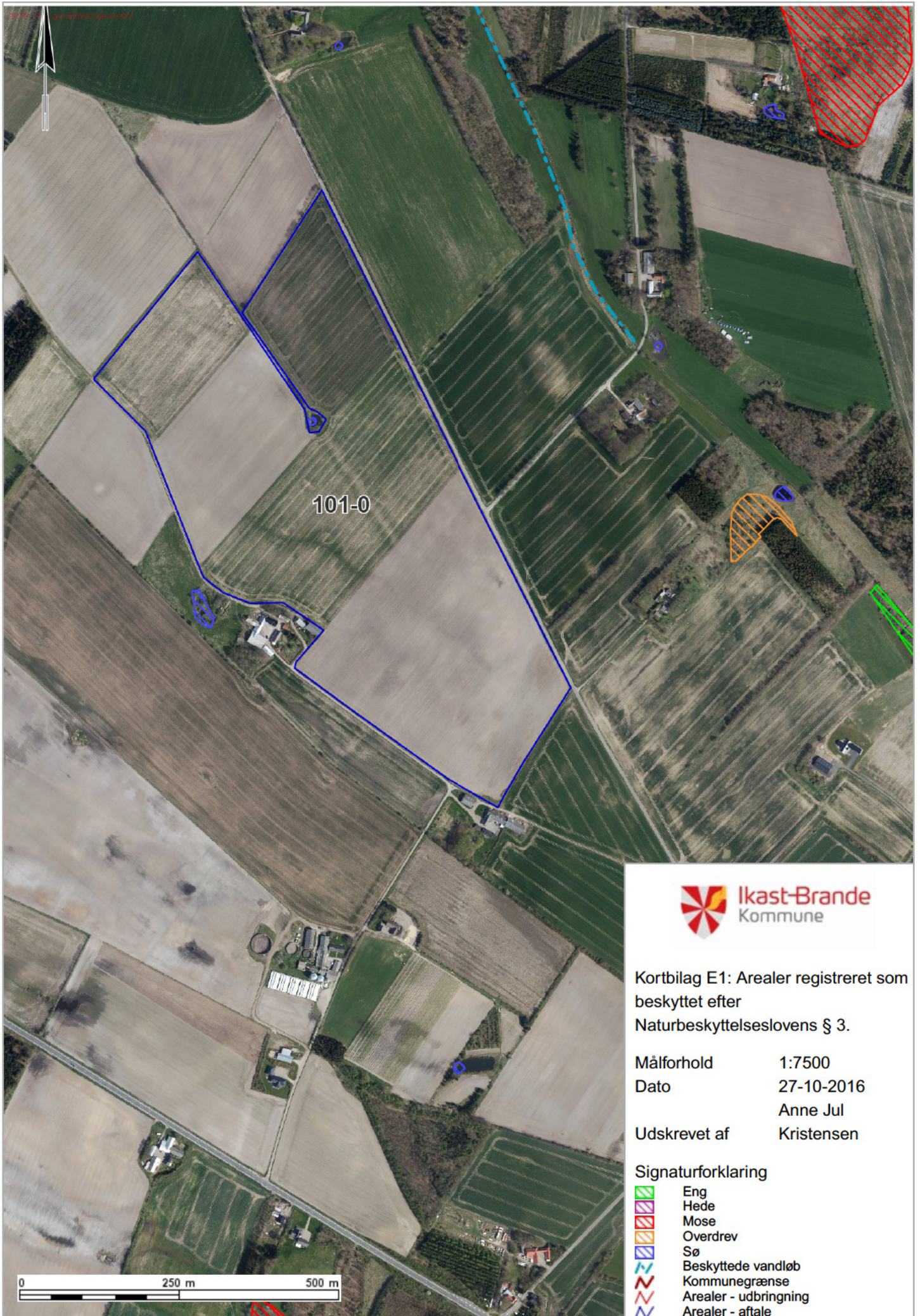

Kortbilag D3: Arealudpegninger i henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse n.

Målforhold 1:17500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring

- Indvindingsoplande til almene vandværker
- Nitratfølsomme indsatsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indsatsområder
- Nitratfølsomme indvindingsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
- Kategori 1 - natur
- Kategori 2 - natur
- Kategori 3 - natur
- Fosforklasse I/III
- Fosforklasse II
- Nitratklasse 1
- Nitratklasse 2
- Nitratklasse 3
- NATURA 2000 - Habitatområder
- NATURA 2000 - Fuglebeskyttelse
- Kommunegrænse
- Arealer - udbringning
- Arealer - aftale

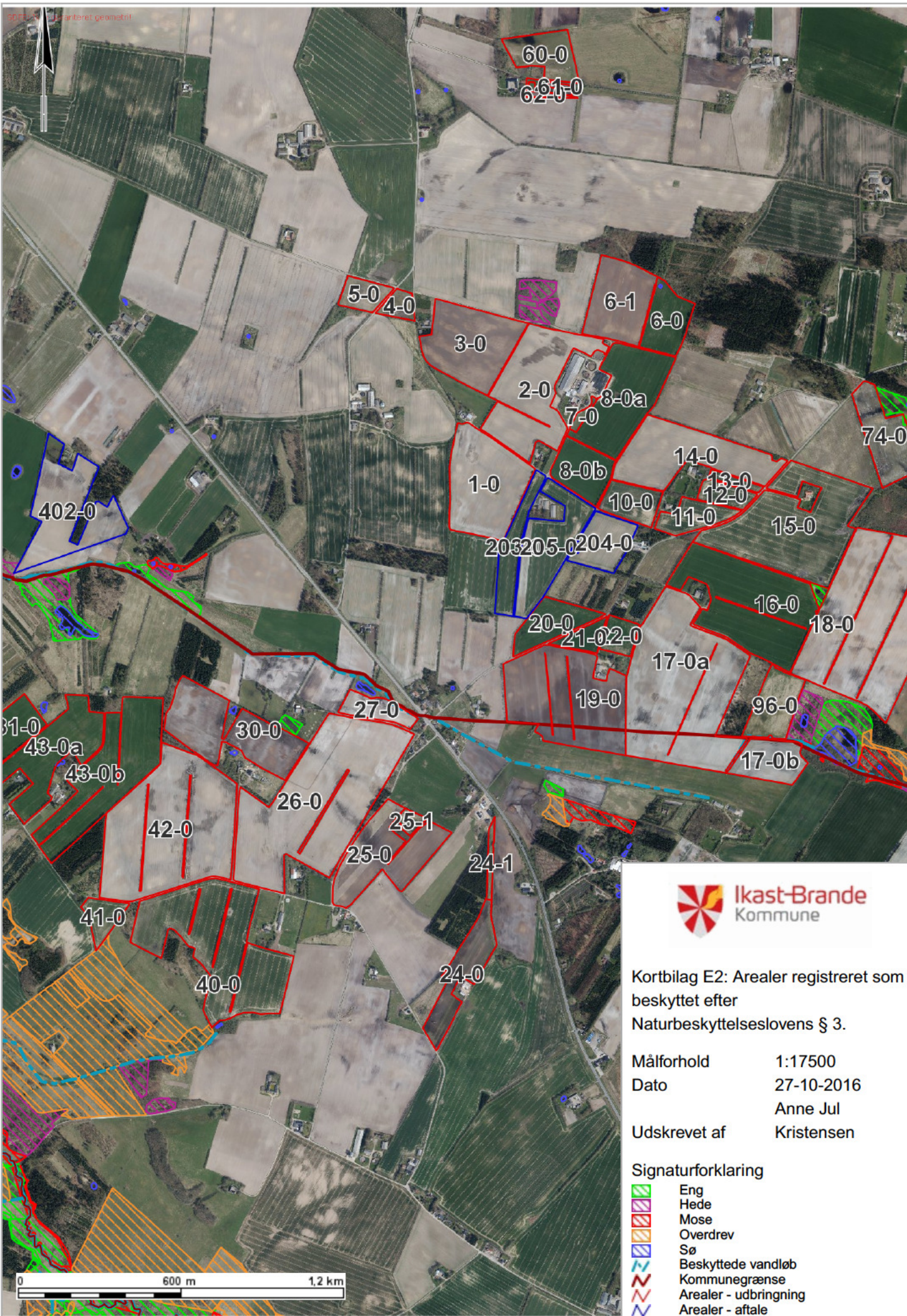

Kortbilag E1: Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Målforhold 1:7500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Sø
- Beskyttede vandløb
- Kommunegrænse
- Arealer - udbringning
- Arealer - aftale

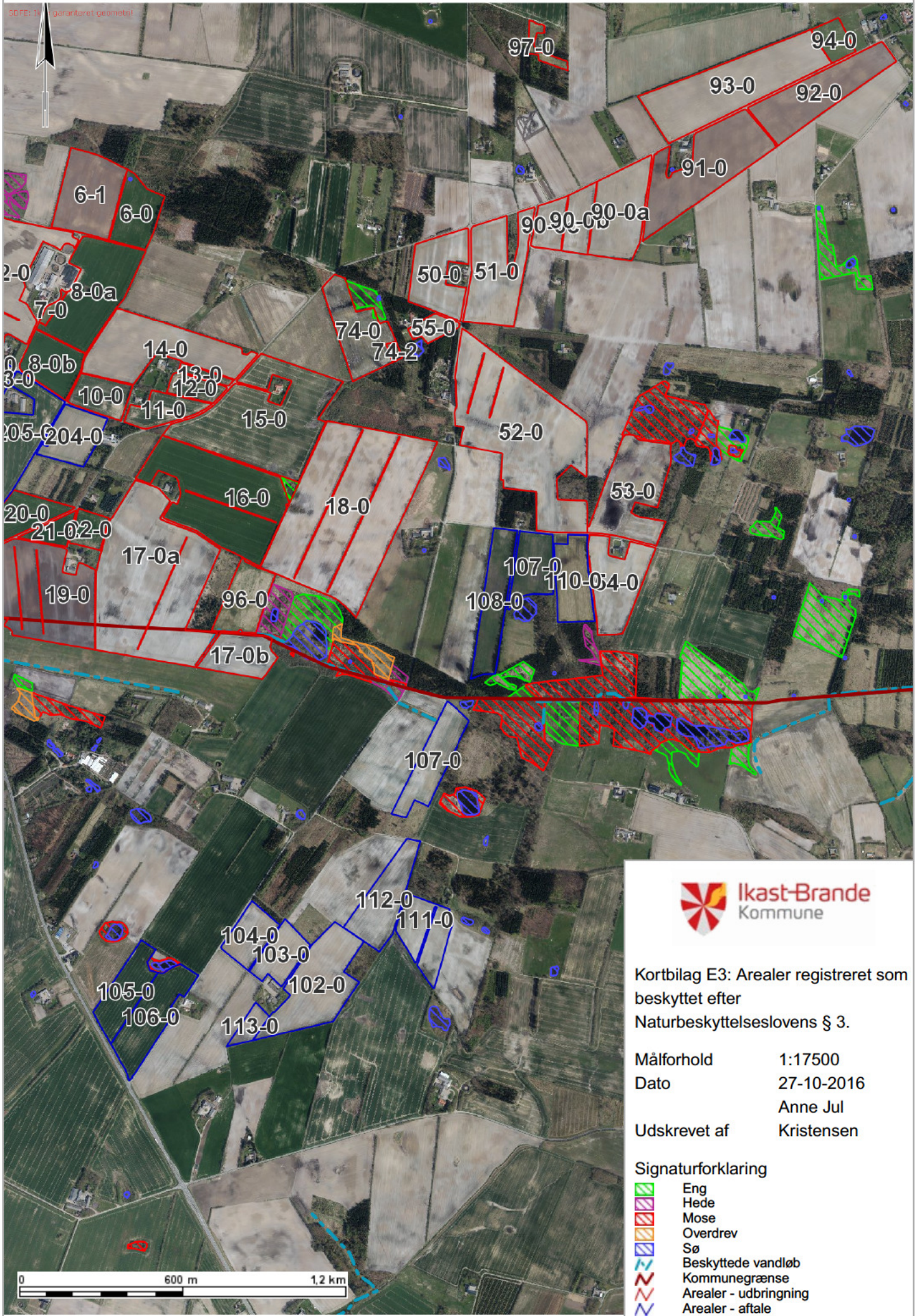

Kortbilag E2: Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Målforhold 1:17500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Sø
- Beskyttede vandløb
- Kommunegrænse
- Arealer - udbringning
- Arealer - aftale

Kortbilag E3: Arealer registreret som beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Målforhold 1:17500
 Dato 27-10-2016
 Anne Jul
 Udskrevet af Kristensen

Signaturforklaring

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Sø
- Beskyttede vandløb
- Kommunegrænse
- Arealer - udbringning
- Arealer - aftale